

MIDT-AGDER FRILUFTSRÅD

ÅRSMELDING 2017

Årsmeldingen for 2017 til Midt-Agder Friluftsråd (MAF) viser hvor vidt og omfangsrikt friluftsrådet jobber – alt fra sikring, tilrettelegging og skjøtsel, til informasjon, veiledning og stor bredde i aktivitets-tiltak overfor mange målgrupper. Vi favner bredt, sikter høyt og jobber målrettet for å oppnå vår visjon: **Muligheter for Alle i Friluft.**

Målsettingen med interkommunalt samarbeid er at det skal tilrettelegges for friluftsliv på tvers av grenser og for at det skal bli enklere for folk flest å komme seg ut i naturen. Friluftsliv får en stadig sterkere standing og har utvilsomt en sentral plass som helsefremmende aktivitetsarena i et folkehelseperspektiv. Dette gjenspeiles i samarbeidet med fylker, kommuner, lag og foreninger. Det er viktig at kommunene aktivt bruker friluftsrådets aktiviteter, tiltak og kompetanse.

Føremeldingen er vår største publikumssuksess. I løpet av januar - mars 2017 hadde vi over 90 000 unike treff på føremeldingen. Tallenes tale er klar, og viser at mange kommer seg ut på ski og skøyter når det er vinterlige forhold her i sør. I kontakt med våre brukere får vi mange gode tilbakemeldinger. Dette bekrefter at vi

når målet om å legge til rette for at flere får lyst til, mulighet til og kunnskap om å komme seg ut i naturen.

Styret og administrasjonen følger økonomien tett og er opptatt av at midlene brukes riktig og hensiktsmessig - noe jeg som styreleder er svært trygg på. Årlig mottar MAF tilskudd fra ulike offentlige aktører til gode prosjekter. Det brukes også mye ressurser på å søke andre finansieringskilder som stiftelser, fond og private aktører. Det er mange søkere på denne typen midler, men med gode prosjekter, gjennomarbeidede søknader og god gjennomføringsevne, kom vi gjennom flere av disse nålønene i 2017. Den største «vinneren» er Dagsturhytta i Jegersberg som fikk 3,3 millioner fra Sparebankstiftelsen SR-bank og 1 millioner fra Gjensidigestiftelsen. Fra Sparebanken Sør har vi tidligere mottatt tilsagn på 2 millioner til hytta.

I denne sammenhengen vil jeg trekke frem at, uten kommunenes, fylkeskommunenes og Friluftsrådernes Landsforbunds faste kontingenter, hadde det ikke vært mulig å hente inn så mye prosjektmidler som vi gjør nå.

Arbeidet med Dagsturhytta på Jegersberg har virkelig skutt fart i 2017 – ikke minst takket være at størstedelen av finanseringen nå er på plass. Arbeidet er såpass krevende at fra august 2017 ansatte vi en prosjektmedarbeider i 50% stilling til dette prosjektet. Prosjektmedarbeideren fortsetter første halvår av 2018. Den 6500 dekar store eiendommen eies nå av Kristiansand kommune og er sikret til friluftslivsmål.

Byggestart er forventet april 2018 og ferdigstilling er planlagt i løpet av november 2018. Vi gleder oss!

En tidligere stiftelsesgave fra Gjensidigestiftelsen til aktivitetsanlegg ved alle våre fire naturskoleleire ble sluttført i 2017. Vi har fått på plass spennende og kreative aktivitetsanlegg tilpasset forskjellige aldersgrupper og aktiviteter. Dette er med på å ytterligere gjøre våre naturskoleleirer attraktive for barn og unge. Dere kan lese mer om det i årsmeldingen.

21. desember 2017 ble en merkedag for det digitale MAF - vår nye nettside ble lansert. Vi har fått en oppdatert, moderne og dynamisk nettside etter mal utarbeidet av Friluftsrådernes Landsforbund. En medarbeider på timesbasis har jobbet med dette i flere måneder. Det var mye informasjon som skulle oppdateres og overføres fra gammel nettside, samtidig som ny side måtte bygges opp og tilpasses MAF sin virksomhet. Vi er stolte av vår nye flotte nettside og håper at mange tar turen innom for å hente informasjon og inspirasjon til å komme seg ut i naturen og i aktivitet.

En av MAF sine største utfordringer er å finne midler til driftsfase etter tilrettelegging. Midler til drift er adskillig vanskeligere tilgjengelig enn til selve etableringene. MAF jobber stadig med å tydeliggjøre dette og her er det viktig at også politikerne ser behovene.

MAF har etablert et godt samarbeid med Universitetet i Agder. Det har vi fortsatt med i 2017. Vi deltar både i selve undervisningen og er fast praksisplass for alle friluftstudentene. Dette er en bekreftelse på at MAF står for kvalitet, noe som jeg og styret vet å sette pris på.

På tampen vil jeg takke de ansatte, med Per Svein Holte i spissen, for den jobben som gjøres. Jeg er stolt over å være styreleder i en organisasjon med høy kompetanse blant våre ansatte og ikke minst «stå på viljen» som vi ser i organisasjonen. MAF sitt arbeid bemerker seg i hele regionen og løfter friluftslivet på en meget god måte. Det vises stor vilje til samarbeid på alle plan.

Jeg vil anbefale deg å lese årsmeldingen for 2017 og kanskje finner du inspirasjon til å benytte deg av alle de løyper og turmuligheter som vi er med og tilrettelegger for i våre eierkommuner.

Friluftsliv = lavterskel = folkehelse = MAF

Bjørn Ropstad

Bjørn Ropstad, styreleder

MIDT-AGDER FRILUFTSRÅD

Midt-Agder Friluftsråd skal gi muligheter for alle i friluft.

I samarbeid med våre eierkommuner og andre aktører tilrettelegger vi for opplevelser i friluft hele året. Kristiansand, Søgne, Songdalen og Vennesla i Vest-Agder fylke og Birkenes, Evje og Hornnes, Iveland og Lillesand i Aust-Agder fylke eier Midt-Agder Friluftsråd som er organisert som et interkommunalt samarbeid. Ved inngangen til 2017 var det 142 418 innbyggere i denne regionen. Administrasjonen holdt til i Rådhusgata 6 i Kristiansand og utgjorde om lag syv årsverk i 2017. Daglig leder er Per Svein Holte.

Foto: Midt-Agder Friluftsråd ved Per Svein Holte, Kjetil Fosshem, Monica Roland, Janne Johnsen, Erlend Falkgjerdet, Gunhild Båtnes Lislevand, Inger Løwe Syvertsen og René Aasnes.

Design og produksjon: Bjorvand & co

– Skjærgårdssperle for allmennheten

Lørdag ble det arrangert åpen dag på Slåttholmen. Målet er at flere skal få øynene opp for Lillesands «ukjente» perle.

► FRILUFTSLIV

Åpen dag på Slåttholmen er et samarbeid mellom Midt-Agder Friluftsråd, Røde Kors, speidergruppa, padlegruppa, Sup og Stup, Lillesand kommune og seilforeningen.

Slåttholmen var fram til 2014 i privat eie, men etter at kommunen fikk kapital til å kjøpe øya har mye blitt gjort for å åpne opp den flotte skjærgårdssperlen som ligger kun et steinkast fra Luntevika og Skuggevik.

Det har blitt gjort en formidabel dugnadsinnsats. Mye skog og kratt har blitt ryddet, vi har fått på plass toalett og malt hyttene. Det har også blitt laget bolter i påvente av bryggeanlegg, sier friluftsleder Janne Johnsen i Midt-Agder Friluftsråd.

Mange planer

Hun sier det er store planer for Slåttholmen.

– Det blir bemannet kiosk på den ene hytta seks uker i sommer. Etter hvert skal den andre hytta innlemmes i Kystled-konseptet, slik at den kan brukes til overnatting for allmennheten. Vi har også fått midler og de nødvendige tillatelsene til å koble de to bryggeanleggene på hver sin side av hytta sammen, sier hun.

I år var første gang det ble arrangert åpen dag på øya, og det var mange aktiviteter for store og små. Speiderne arrangerte speiderleker, Røde Kors demonstrerte førstehjelp, det var natursti, grilling og muligheter for å prøve kano og sup-brett.

– Det er en kjempefin øy med mange friluftsmuligheter. Vi har vært her mange ganger, sier Tobias Danielsen (10) og Ingrid Marie Skibelid (10).

– Vi gjør dette for å selge Slåttholmen inn til lokalbefolkningen. Det er nok fortsatt mange lillesandere som ikke har vært her, sier Johnsen.

Mye å by på

Hun håper mange får øynene opp for idyllen og sier øya har mye å by på.

– Det er en fantastisk holme med fine turmuligheter, en skikkelig perle i leia. Det finnes kulturminner her, og ved hjelp av en utrolig dugnadsinnsats har Slåttholmen gått fra å være stengt og igjengrodd til å bli innbydende og tilgjengelig, sier hun.

► **Sindre Haugen Mehl**
sindre@lp.no

FRILUFTSLEDER: Friluftsleder Janne Johansen i Midt-Agder Friluftsliv håper mange flere får øynene opp for Slåttholmen.

LIVREDNING: Padleklubben ved Per Aage Gabrielsen og Anne Henriette Schanke demonstrerte livredning med kajakk.

PÅ TUR: Steffi og Jonas Kiedaisch på natursti.

SPEIDERE: Ingrid Marie Skibelid og Tobias Danielsen koste seg på Slåttholmen.

ÅPEN DAG: Slåttholmen er åpen for alle og blir bare mer og mer tilgjengelig. I hele sommer skal det være bemannet kiosk på øya, og snart blir det overnattingsmuligheter på kystledhytte.

SUP: Eivind Bjørå viste fram kunster på sup-brettet.

POPULÆRT: Speiderne organiserte ulike speiderleker. Her får Siem prøve seg.

ORGANISASJON

Bakgrunn

Organisert friluftsliv har lange tradisjoner i vår region. 17. april 1939 ble Kristiansand og Omegns Friluftsråd stiftet. Det het at Friluftsrådet er et frivillig fellesorgan for Vest-Agder fylke, Kristiansands by, Oddernes, Randesund og Søgne herreder, samt interesserte organisasjoner og foreninger som har sitt virke innen de nevnte kommuner. Betegnelsen Midt-Agder Friluftsråd (MAF) ble brukt fra reorganiseringen i 1962. MAF bestod i 2017 av kommunene Kristiansand, Søgne, Songdalen og Vennesla i Vest-Agder fylke og Evje og Hornnes, Iveland, Birkenes og Lillesand i Aust-Agder fylke.

Formål

MAF skal i samarbeid med eierkommuner og andre aktører tilrettelegge for friluftsliv for alle.

Dette medfører at MAF skal:

- Arbeide for å fremme et enkelt, aktivt, allsidig og miljøvennlig friluftsliv og for å bevare natur- og kulturverdier.

- Arbeide for sikring og tilrettelegging av regionalt viktige friluftsområder.
- Arbeide for hensiktsmessig forvaltning og drift av regionale friluftsområder, herunder regionale tur- og skiløyper.
- Informere om og koordinere friluftsmuligheter i regionen.
- Arbeide for opplæring og aktivitet med utgangspunkt i regionens friluftsmuligheter.
- Gi uttalelser i viktige saker som berører friluftslivet, herunder plansaker.
- Arbeide med andre friluftssaker av regional karakter.
- Verne om allemannsretten som forutsetning for friluftslivet.

Finansiering

Hver kommune betalte i 2017 kr 17,06 per innbygger. Vest-Agder fylkeskommune betalte kr 3,80,- og Aust-Agder fylkeskommune betalte kr 5,- per innbygger i eierkommunene.

Friluftsrådet mottok i 2017:

- Administrativ støtte fra Friluftsrådenes Landsforbund.
- Skjøtsels- og tilretteleggingsmidler til Friluftsparken i Søgne fra Vest-Agder fylkeskommune og til Ogge naturskole og Slåttholmen i Lillesand fra Aust-Agder fylkeskommune.
- Prosjektstøtte fra Aust- og Vest-Agder fylkeskommuner, Friluftsrådenes Landsforbund, Partnerskap for folkehelse, Vassdragstyret for Nedre Otra, spillemiddelordningen, kommuner og næringslivet, samt Miljødirektoratet.
- Stiftelsesmidler til tilrettelegging og aktivitets-hjelpemidler fra Gjensidigestiftelsen, Sparebanken Sør og Sparebankstiftelsen SR-Bank.

Styret

Formannskap/kommunestyre oppnevner representanter til styret. Hver representant har en personlig vararepresentant. Leder og nestleder velges av styret. Det ble avholdt fire styremøter i 2017.

Midt-Agder Friluftsråds styre 2017

Kristiansand kommune

Nestleder: Terje Næss (Ap)
Vara: Lars Verket (Mdg)
Vara: Randi Haukom (H)
Vara: Vidar Lynnæs (Frp)

Søgne kommune

Torfinn Kleivset (Krf)
Vara: Per Kjær (Sv)

Songdalen kommune

Reidar Heivoll (Sp)
Vara: Hildegunn Marie Tønnessen Schuff (Mdg)

Vennesla kommune

Eivind Drivenes (Sp)
Vara: Bjørn Egil Haugland (Krf)

Evje og Hornnes kommune

Styreleder: Bjørn Ropstad (Krf)
Vara: Lars Reidar Vasland (Sp)

Iveland kommune

Svein Hillestad (Krf)
Vara: Øyvind Skaiaa (Sp)

Birkenes kommune

Gunnar Høygilt (H)
Vara: Eva Aabel Retterholt (Sp)

Lillesand kommune

Birger Gauslaa (H)
Vara: Abel Cecilie Knibe Hanssen (Ap)

Arbeidsutvalget

De enkelte kommuners administrasjon oppnevner en representant hver. Det ble avholdt to møter i arbeidsutvalget i 2017.

Midt-Agder Friluftsråds arbeidsutvalg 2017:

Iveland kommune

Kulturleder Finn Terje Uberg
Vara: Næringssjef Egil Mølland

Kristiansand kommune

Naturforvalter Trond Johanson
Vara: parksjef Aase M. Hørsdal

Songdalen kommune

Folkehelsekoordinator Gunhild B. Lislevand (1. halvår) og Ranveig Odden (2. halvår)
Vara: Kommuneplanlegger Thor Skjevraak

Søgne kommune

Fagleder landbruk, miljø og natur Steinar Sunde
Vara: Arbeidsleder Tor Otto Kjær

Vennesla kommune

Park- og idrettssjef Jürgen Orf
Vara: Seksjonssjef Aslak Wegge

Evje og Hornnes kommune

Plan- og miljørådgiver Siv Therese Kile Lie
Vara: Enhetsleder Torgeir Hodne

Birkenes kommune

Kultursjef Wenche Flaa Eieland
Vara: Kulturkonsulent Bjørg Senum Lie

Lillesand kommune

Enhetsleder miljø, drift og samferdsel Trude Jakobsen

Midt-Agder Friluftsråd

Daglig leder Per Svein Holte, leder for utvalget

PER SVEIN HOLTE
DAGLIG LEDER

KJETIL FOSSHEIM
PROSJEKTLEDER/FRILUFTSVEILEDER

JANNE JOHNSEN
PROSJEKTLEDER/FRILUFTSVEILEDER

MONICA ROLAND
PROSJEKTLEDER/FRILUFTSVEILEDER

ERLEND FALKGJERDET
PROSJEKTLEDER/FRILUFTSVEILEDER

HELGE ANDERSEN
VAKTMESTER

ARNE KULIEN
VAKTMESTER

Administrasjon - personale

Daglig leder: Per Svein Holte

Prosjektledere og friluftsvæiledere: Kjetil Fossheim, Janne Johnsen, Monica Roland og Erlend Falkgjerdet
Vaktmestere: Helge Andersen og Arne Kulién på timebasis i Friluftsparken i Søgne

I tillegg har MAF engasjert Gunhild Båtnes Lislevand i 50% stilling på prosjekt siden august 2017, blant annet i forbindelse med Dagsturhytta i Jegersberg. MAF leier også inn eksterne medarbeidere på timebasis til: friluftsvæiledning, IT, bildebehandling, vaktmestertjenester, sommerhjelp og renhold.

Friluftsrådernes Landsforbund

Midt-Agder Friluftsråd er tilknyttet Friluftsrådernes Landsforbund. Vi mottar administrasjons- og prosjektstøtte og betaler årlig medlemskontingent. Landsforbundet bistår i ulike friluftsfaglige spørsmål. Landsforbundet bistår i ulike friluftsfaglige spørsmål.

TUROMRÅDER

Friluftsparken i Søgne

Mangfoldig friluftsområde på ca. 1000 mål. Omfatter Helleviga, Romsviga, Lilleviga, Donevannet, Østre- og Vestre Paradisbukta, Langviga, Lauviga, Paradisholmene, Tjamsøyene, Langøyene og andre småholmer. Området eies av MAF, Miljødirektoratet og Vest-Agder fylkeskommune. I tillegg er det inngått servitutavtaler med grunneiere. MAF har skjøtsels- og driftsansvar for hele Friluftsparken, bortsett fra bygningene i Romsviga og Lilleviga som driftes av Vest-Agder fylkeskommune.

Helleviga

Gammelt kystbruk med store sjønære arealer kjøpt av MAF i 1973. Området er i svært stor grad tilrettelagt med tilgjengelighet for alle (universell utforming). Se også naturskole.

2017

- Sommerkafé drevet på frivillig basis av politikere og ansatte i eierkommunene. Vi ser på omsetningen at sommeren 2017 ikke var av de varmeste.
- Syv minoritetsgruppeturer til Helleviga med totalt ca. 760 deltakere.
- Hellevigadagen (Naturlostur) 20. august i samarbeid med Kristiansand Jeger og Fiskerforening, Søgne og Songdalen Orienteringsklubb og Søgne Røde Kors – ca. 140 barn og voksne deltok.
- «Friluftsnisser i Helleviga» (Naturlostur) 7. desember - i underkant av 100 barn og voksne deltok.
- Bygd nytt lager for utstyr til skjøtsel og tilretteleggingsarbeid.
- Nye benker og bord levert av Portalen til plattingen ved låven og inne i låven.
- Planert og gruset opp p-plasser i Helleviga og Langviga.
- Rehabilitering toaletter i Helleviga - skiftet pipehat og takshingel, samt oppgradert dører.
- Hogd, ryddet, merket løyper, stelt og vedlikeholdt til beste for folk i regionen.
- Ferdigstilt aktivitetsanlegget «Skibsvraget».

Veien videre

- Generelt stell og vedlikehold.
- Gjennomgang av skilting, reparere og lage nye skilt ved behov.
- Bygge utendørs amfi ved sør-vestre langsida av låven med trapp for adkomst ned på plen.
- Sikkerhetsstige på steinbrygga i Helleviga og nytt forheng til Kystled-gapahuk.
- Arrangementer/turer i forbindelse med Naturlos og minoritetsgrupper.
- Se også naturskole.

Romsviga og Lilleviga

Gammelt kystbruk kjøpt av Vest-Agder fylkeskommune i 2004. Fylkeskommunen har driftsansvar for bygningene, MAF drifter uteområdene på vegne av fylkeskommunen og Miljødirektoratet.

2017

- Generelt vedlikehold av grøntområdene og tilsyn av Romsdassen (friluftstoalett).
- Romsvigadagen – ca. 350 deltakere, arrangement i samarbeid med Naturvernforbundet i Søgne, Romsvigas venner og Kystlaget.
- Skjøttet eikeskogen og frukthagen.
- Gjennomgang av skilting og merking - reparasjon og utskifting ved behov, samt nye og flere skilt.

Veien videre

- Gjennomgang av skilting - reparasjon og utskifting ved behov.
- Generelt stell og skjøtsel av området.
- Arrangere Romsvigadagen i samarbeid med organisasjoner

Donevannet

Miljødirektoratet og MAF eier områdene sør og vest for Donevannet og Donevannsholmen. Flott turløype rundt vannet med gapahukleir i vestenden av vannet. Se også naturskole.

2017

- Gravd opp grøfter og lagt ned to nye kummer, samt ryddet/tynnet langs Bergeveien.
- Ryddet og tynnet ved leiren og ned mot vannet.
- Bygd utsetningskanal for kano og robåter.
- Reparerer tak på gapahuk, laget to nye klopper på sør-vestsida av Donevannet.
- Generelt stell og skjøtsel.
- Ryddet, merket og noen utskifting av skilt i løypa rundt Donevannet.
- Ferdigstilt aktivitetsanlegget «Lenkegjeng» og «Kano-orientering».

Veien videre

- Generelt stell og skjøtsel av området og turstiene.
- Ytterligere grøfting og drenering langs Bergeveien.
- Gjennomgang av skilting og merking - reparasjon og utskifting ved behov.
- Se også naturskole.

Vestre Paradisbukt

I 2014 kjøpte Vest-Agder fylkeskommune med støtte fra Miljødirektoratet en eiendom i Vestre Paradisbukt. Eiendommen grenser til allerede sikrede områder i bukta og inngår som en del av MAF sin skjøtsels-portefølje i Friluftsparken i Søgne.

2017

- Utbedret trappetrinn på fjell opp til friluftsområdet.
- Fått på plass benker ved gapahukene og torv på takene til gapahukene.
- Ryddet trær og vegetasjon, gruset tursti og andre mindre tiltak for å gjøre området innbydende, tilgjengelig og attraktivt for allmennheten.

Veien videre

- Bedre adkomst fra turvei og ut på bryggene.
- Merke og tilrettelegge adkomst fra gapahukene og ned på svabergene.
- Skjømte og drifte området til beste for allmennheten.

Lauviga og Langviga

Lengst vest i Friluftsparken i Søgne ligger Langviga med flotte svaberg og Lauviga i Indre Kilen med gressletter, badestrand, badeflåte, handikaptoalett og griller. Det er stor parkeringsplass og busstopp like ved. Området er delvis egnet for rullestolbrukere.

Romjula 2017 brant toalettet ved parkeringsplassen i Langviga ned til grunnen. MAF er i dialog med forsikringsselskapet om gjenoppføring av dette. Toalettbygget var oppført i tre med to vanlige toaletter og et handikaptoalett. Dette er andre gangen toalettet brenner ned. MAF vurderer derfor å lage nytt toalett i armert betong slik som parkvesenet i Kristiansand har utarbeidet prototype på.

Veien videre

- Bygge nytt toalett på p-plassen i Langviga.
- Rydde og merke adkomst ut på svabergene i Langviga.
- Bytte noen griller og få på plass benkebord i Lauviga.
- Se på mulighetene for å utbedre bademulighetene i Lauviga – flytte badebrygge og bedre adkomst ut på den.
- Skjømte og vedlikeholde til beste for allmennheten.

ANDRE FRILUFTSOMRÅDER

Østre Randøya

Store deler av øya var opprinnelig en gammel forsvarseiendom kjøpt av Kristiansand kommune i 2004. Disse arealene og en rekke forsvarsbygninger er nå del av et offentlig friområde med vekt på friluftsliv.

Området har trinnfrie adkomster og er godt tilrettelagt med brygger, baderampe, badestrender, toaletter og turveier. Bygningene på øya disponeres av ulike lag og foreninger. MAF koordinerer lag og foreningers arbeid og samarbeid med kommunen.

Vokterboligen disponeres av MAF. Her har det i mange år vært kafé i sommersesongen. Høsten 2016 inngikk MAF et samarbeid med Kirkens Ungdomsprosjekt (KUP) om et større restaureringsarbeid av Vokterboligen. KUP har stått på og mye ble gjort høsten 2016 og våren 2017. Taket er reparert, nye takstein er lagt, og tre av ytterveggene har fått skiftet kledning samtidig som en del råde ble reparert i reisverket. Flere vinduer er skiftet og det er bygd en utendørs trapp opp til kjøkkenvinduet, hvor nå kafésalget foregår. Det er også gjort innvendige oppgraderinger, blant annet bygd helt nytt bad. Avtalen innebærer at KUP skal få disponere huset utenom sommer- og kafesesongen.

I sommersesongen trafikkerer badebåten strekningen Kristiansand sentrum - Østre Randøya - Dvergsøya - Bragdøya. Dette har stor betydning for at friområdene på øyer i Kristiansands skjærgård blir tilgjengelig for fastboende som ikke har egen båt, og for turister.

2017

- Randøyadagen (Naturlos) 18. juni - ca. 200 deltakere.
- Gjennomført kurs og turer.
- Kompetanseutveksling med skolene og UiA.
- Vokterboligene er restaurert.

Veien videre

- Fortsatt koordinatorkompetanse for samarbeidet mellom organisasjonene og skolene som holder til på Østre Randøya.
- Videre kafédrift i Vokterboligen.
- Arrangere den årlige Randøyadagen i samarbeid med lag og foreninger.
- Bidra til videreutvikling av Østre Randøya som friluftsområde for allmennheten.
- Avklare muligheter for oppgradering av uthus/låve.
- Fortsette samarbeidet med KUP.

Dvergsøya

Dvergsøya ligger idyllisk til i skjærgården utenfor Kristiansand. Øya eies av Kristiansand kommune, og er et mye besøkt friluftsområde. Øya er tilrettelagt med

badeplasser, brygger og toalettfasiliteter. Fra og med sommeren 2011 har MAF drevet sommerkafé i vaktmesterboligen. Adkomsten til øya er med båt, enten privat eller med badebåten i sommersesongen. Kaféen blir drevet på dugnad av politikere og ansatte i kommunene. Sommeren 2017 var ikke av de varmeste, noe som også avspeiler seg i omsetningen i kaféen.

Fjellmannsvegen

Tusenårig ferdselsveg fra Setesdal til kysten. Merket løype fra Slettefet i Hornnes til Kjerrane i Kristiansand. Eldre kartbrosjyre deles ut ved forespørsel. Vi opplever at vegen blir lite brukt, og MAF har derfor besluttet å ikke prioritere kjøtsel og vedlikehold av denne.

Veien videre

- Vurdere muligheter for at frivillige kan ta på seg rydding og oppmerking.
- Se også Hovedturløypa.

Hovedturløypa Kjerrane - Stemmen

21 km turløype og skiløype i bymarka vest i Kristiansand, fra Kjerrane via Songdalen til Stemmen i Vennesla.

2017

- Sesongen 2016/2017 var en sesong med lite snø.
- En del vedlikehold og kantklipping er utført med innleid hjelp fra entreprenører.
- Det er utført dugnadsarbeid og Nils Aurebekk har bistått med maskiner.
- Det er nedlagt et stort arbeid med å få på plass nye grunneieravtaler med 30 års varighet.

Veien videre

- Få til et samarbeid med Torridal IL og Oddersjaa om dugnadsarbeid i traséen
- Arbeide for finansiering av utbedringer og oppgraderinger.
- Kjøpe skiløyper i samarbeid med Kristiansand kommune når det er gode snøforhold.
- Det arbeides med planer for ulike tiltak som vil kunne utløse spillemidler.

Otra Elvepark

Omfatter naturområdene fra Otraskildene ved Hovden til utløpet av Otra i Kristiansand.

2017

- Flere organisasjoner og institusjoner har bidratt til kontinuerlig utvikling av områdene.
- Flere organiserte naturlosturer og turer med minoritetsgrupper.
- Oppgradering av toalett ved Gåseflå med ny handikapramp og utbedret lysforhold inne på toalettet.
- Sykkelaktivitetsløype på Gåseflå - «Rallarrunden».

Veien videre

- Søke om midler til mulighetsstudie langs Otra Elvepark – se hele elveløpet fra hav til hei. Hvilke

- muligheter finnes, hva kan utvikles eller ytterligere tilrettelegges. Dette i samarbeid med kommunene langs Otra, lag og foreninger.
- Arbeide videre med tilrettelegging for vannbaserte friluftsaktiviteter.
- Arbeide for flere friluftsaktiviteter i Elveparken sammen med Vassdragsrådet for Nedre Otra.
- Gjennomføre organiserte turer.
- Stimulere organisasjoner som merker og vedlikeholder turløyper.

Dagsturhytta Jegersberg/Skråstadheia

Viktig og svært mye brukt friluftsområde mellom Vennesla og Kristiansand som også omfatter Skråstadheia naturreservat. MAF er medspiller i forhold til utvikling av området og har arbeidet med planer om etablering av en dagsturhytte på Sødalsmyra i mange år. Dagsturhytta er tenkt som et knutepunkt for friluftsliv og et bilfritt turmål inne i marka. Prosjektet har vært satt på vent i flere år på grunn av forsvarrets opprydningsarbeid i området. Dette arbeidet ble avsluttet i 2015. Miljødirektoratet kjøpte eiendommen i henhold til avhendingsloven. Eiendommen ble så overført til Kristiansand kommune vederlagsfritt og er nå statlig sikret til friluftsformål.

2017

- Arbeidet med å få realisert dagsturhytta startet opp igjen på nyåret 2016 og fra august 2017 har prosjektet tatt mer og mer form.
- Ferdigstilt tegninger sammen med SPISS arkitekter.
- Utarbeidet papirer til anbudsprosessen og utlysning av konkurransegrunnlaget på Doffin sammen med Sigmund Salthaug, Voie prosjekt AS.
- Søkt tilskuddsmidler til finansiering av dagsturhytta.
- Søkt byggetillatelse og utslippstillatelse.
- Bidratt med innspill til forvaltningsplanen for området som er statlig sikret.
- Markedsført dagsturhytta gjennom ulike kanaler.
- Arbeidet for å få med frivillige lag, foreninger, skoler og barnehager til å bruke og drifte dagsturhytta.
- Samarbeidet med UiA for å utvikle informasjon om Skråstadheia naturreservat, kulturhistorien for området og turmuligheter.

Veien videre

- Arbeide med å etablere en venneforening.
- Markedsføre dagsturhytta og arrangere informasjonsmøter.
- Videreutvikle informasjonssenteret i forbindelse med dagsturhytta i samarbeid med UiA.
- Søke spillemidler og andre bidragsytere for videre finansiering.
- Forberede byggestart april 2018.
- Utarbeide informasjonsbrosjyre.

Gaver

- Sparebanken Sør, 2 000 000,-
- Sparebankstiftelsen SR-bank, 3 300 000,-
- Gjensidigestiftelsen, 1 000 000,-

SIKRING OG TILRETTELEGGING

SIKRING

Sikring av områder til friluftsliv er en viktig oppgave for friluftsrådene. Allemannsretten gir folk rett til å ferdes hensynsfullt i utmark. For merking eller andre tilretteleggingstiltak må man ha samtykke fra grunneier. Der man ønsker tilretteleggingstiltak, hvor allmennhetens friluftsb bruk overstiger rettighetene vi har i friluftsløven eller områder med særlig store friluftskvaliteter, er det ønskelig at det offentlige sikrer/erverver arealet ved kjøp eller inngår servituttavtale med grunneier. De sikrede områdene er viktige arealer der vi kan tilrettelegge for allmennhetens friluftsmuligheter. Det kan være badeplasser, båtutfartsområder, turutgangspunkt, turveier, nærfriluftsområder m.m.

I 2017 arbeidet MAF med to sikringssaker. Den ene gjennomføres på Sandrip i samarbeid med Sandrip-heia fritidspark. Den andre er på Gåseflå i samarbeid med Vennesla kommune. Begge sakene pågår fremdeles.

Slåttholmen

Slåttholmen ligger fint til i Blindleia og ble statlig sikret i 2014. Etter 2019 overtar Lillesand kommune ansvar for skjøtsel og tilrettelegging. MAF skal fortsatt koordinere bruk og aktiviteter i tilknytning til hyttene. Holmen har to hytter. I hytte-øst var det kafé for første gang sommeren 2016. Hytte-vest inngår nå i Kystled. Lag og foreninger har fått tilgang til å bruke hytte-vest i forbindelse med arrangementer/aktiviteter som legges til holmen. Det er gledelig å se at holmen blir tatt i bruk og har blitt et flott tilskudd til friluftsmulighetene i Lillesands skjærgård. Med ny brygge er adkomsten til holmen betraktelig forbedret.

2017

- Ryddet og skjøttet holmen.
- Skiftet verandadør og vinduer i hytte-øst. Hytta er nå godkjent for overnatting på hems.
- Bygd ca. 140 meter lang brygge langs nord-øst siden av holmen.
- Fått på plass tre livbøyer og informasjonstavle.
- Rensket strender og kratt, samt ryddet en del vegetasjon og trær
- Sommerkafé i hytte-øst i seks uker med frivillige som vertskap.
- Arrangerte Slåttholmendagen 20. mai – aktiviteter for alle i samarbeid med lag og foreninger.

- Hytte-vest inn i Kystled – ca. 70 overnattingsdøgn i regi av private og frivillige lag- og foreninger.

Veien videre

- Fortsette med sommerkafé i hytte-øst.
- Lage informasjonstavler om kulturminner.
- Legge ut sommervann til holmen.
- Skifte ut solcellepanel og skaffe gassdrevet fryseboks til salg av is.
- Videre koordinering av aktiviteter, tilrettelegging og skjøtsel av holmen i samarbeid med Lillesand kommune.
- Markedsføre Kystledhytta og sommerkaféen.

TILRETTELEGGING

Sykkel

Agder er en sykkelregion med mange muligheter. Stadig flere bruker sykkel som transportmiddel til jobb, skole, idrett, tur og rekreasjon. Sykling er en velegnet og viktig aktivitet i det norske friluftslivet som gir gode naturopplevelser og bedre helse. Sykkelen gir større aksjonsradius og dermed tilgang til flere områder for utøvelse av friluftsliv.

I vår region er det i dag to etablerte nasjonale sykkelruter og mange flotte lokale tur-traséer som er velegnet for sykling. Pågående utbygging og forbedring av sykkel- og gangstinettet bidrar også til sunn og miljøvennlig transport til attraktive friluftsområder.

Nasjonal Sykkелrute nr. 3

Sykkelrute langs vassdraget Otra fra Kristiansand til Hovden og Haukeligrend. Se også naturskole - Gåseflå.

2017

- Sykkelguide selges. Finnes på norsk, engelsk og tysk.
- Sykkelruta er tilknyttet naturskoleleiren på Gåseflå.
- Grunnskolene benytter ruta i mobil leirskole, et samarbeid mellom MAF og Bringsvær leirskole.
- Samordning av interessene langs ruta og markedsføring i ulike sammenhenger.

Veien videre

- Igangsette forprosjekt for revitalisering av sykkelruta og omkringliggende friluftstiltak.
- Ivareta friluftsinteressene i forhold til utbygging.
- Medvirke til god standard og vedlikehold.
- Utvikle regionale ruter med Nasjonal Sykkелrute Nr. 3 som stamme.

Nasjonal Sykkелrute nr. 1

Sykkelruta går også under navnet North Sea Cycle Route. Nordsjøruta knytter sammen flere områder som er særlig aktuelle for MAF.

2017

- MAF har hatt ulike tiltak i tilknytning til traséen.
- Formidling av kartbrosjyre og markedsføring av ruta.

Veien videre

- MAF ønsker å bidra til videreutvikling av ruta.
- Utvikle regionale ruter med Nasjonal Sykkелrute Nr. 1 som stamme.

Regionale sykkelruter

Sykkelruter som gir innbyggere og tilreisende mulighet til regelmessige sykkelturner i trygge rundløyper. Traséene skal være av god kvalitet og gi allsidige natur og kulturopplevelser. De regionale sykkelrutene skal være for alle mennesker med vanlige sykler.

2017

- Distribusjon og markedsføring av kartbrosjyre for regional sykkelrute Jegersberg-Justvik.
- Videre arbeid med prosjektet avventes, herunder kartbrosjyre Søgne-Songdalen og Birkeland-Lillesand.

Veien videre

- Opprettholde hovedprosjektet Regionale Sykkелruter.
- Gjennomføre delprosjektet Søgne/Songdalen og Birkeland/Lillesand.
- Avtaler med grunneiere og kommuner.
- Finansiering av de ulike tiltakene.
- Opparbeide traséer.
- Informasjon og markedsføring.

Ski og skiløyper

Vinteren 2016/2017 var en ujevn og snøfattig skisesong. I Kristiansand og Vennesla er det kommunenes egne ansatte som kjører skiløypene. I Evje og Hornnes er Otra IL ansvarlig, mens løypelaget på Øyna- og Toplandsheia kjører løypene der. På Årstøl i Søgne kjører kommunen på ukedager og Søgne Skiklubb supplerer i helgene. De frivillige gjør også en stor innsats i mange av løypene. MAF bidrar med midler til en del av løypekjøringen, samt noe tilskudd til utbedringer og vedlikehold av løypetraséene.

Løypekjørerne og frivillige gjør en fenomenal innsats for skifolket i regionen. Utvikling og drift av regionale skiløyper er et satsingsområde.

2017

- Drift av føremelding på egen nettside www.midt-agderfriluft.no
- Det ble produsert føremeldinger i tidsrommet 5. november 2016 til 1. april 2017.
- MAF har bidratt med midler til skjøtsel, utvikling og drift av skiløypene i Vennesla, på Høgås i Evje og Hornnes, på Øyna- og Toplandsheia i Birkenes og Hovedturløypa Stemmen - Kjerrane i Vennesla, Songdalen og Kristiansand.
- Mange skiløyper ble kjørt for begge stilarter.
- Samarbeid med Otra IL og Otra Tur og Løypeservice AS vedrørende skilting og merking.

Følgende var i 2017 definert som regionale skiløyper i Midt-Agder regionen:

Løypene på Drivenesheia og på Lauvås, Hovedturløypa Stemmen - Kjerrane, Høgås- og Gautestadområdet, samt Øyna- og Toplandsheia.

Veien videre

- Vurdere nye alternativer for løypestraseer som egner seg både for fristil og klassisk.
- Drifte og videreutvikle føremeldingstilbudet.
- Skaffe økonomiske midler til tiltakene.
- Arbeide aktivt for at kommuner skal inngå langvarige avtaler med grunneiere. Dette kan blant annet gi muligheter til tilskuddsmidler gjennom spillemiddelordningen.

Sandripheia Fritidspark

Sandripheia fritidspark er et interkommunalt samarbeidsprosjekt. Selskapet skal tilrettelegge og drive anlegg for vinter- og sommeridretter, samt fremme frilftsaktiviteter for allmennheten på Sandrip i Vennesla kommune. Selskapet skal ikke ha kommersielle formål. Sandripheia fritidspark eies av kommunene Kristiansand, Vennesla, Søgne og Songdalen.

2017

- MAF har siden 2008 hatt den daglige administrasjon av anlegget.
- Styret i Sandripheia fritidspark består av oppnevnte representanter fra respektive eierkommuner, samt en representant fra skikretsen.
- Årlig brukermøte for å ivareta de ulike brukergruppenes interesser.
- Vennesla og Kristiansand kommuner har hatt ansvar for løypekjøring og snøproduksjon.
- Vaktmestertjenester kjøpes av Vennesla kommune.
- Omfattende oppgradering og utbygging av anleggsmasse på Sandripheia har blitt gjennomført i perioden frem til og med 2017. Mye av arbeidet har blitt utført på dugnad.
- Byttet ut lysarmaturer i lysløypene.

- Områdeplan for Sandrip er utarbeidet og vedtatt.
- Prosjekt for å etablere skiskytteranlegg er igangsatt.

Veien videre

- Sikre at anlegget har lav terskel for bruk, og at området er tilrettelagt for alle.
- Nye grunneieravtaler er utformet og prosess vedrørende kjøp av eiendom gjennom statlig sikring pågår.
- Prosjekt med etablering av skiskytteranlegg.
- Fortsette arbeidet med å se på muligheter for utbedring av veien inn til Sandrip.
- Tilrettelegge for friluftsliv i fritidsparken, blant annet bygge gapahuker.

Kystled

Kystled er basert på tidligere tiders ferdsel langs kysten med tradisjonelle ro- og seilbåter. Formålet er å gi alle mulighet til å være på sjøen, og å ferdes på en miljøvennlig måte. Kystled består av utleie av tradisjonelle bruksbåter og ulike overnattingstilbud langs kyst og skjærgård i Norge.

2017

- I Kystled Sør har den enkelte destinasjon ansvar for egen booking og utleie.
- Kystled-gapahuken i Helleviga ble ofte benyttet til overnatting - den må ikke reserveres på forhånd.
- Hytte-vest innlemmet som Kystledhytte på Slåttholmen i Lillesand. Noe utleie/utlån første sesong.
- MAF deltar i arbeidsgruppen for Kystled Sør.
- Båten Lista er stasjonert i Romsviga.

Veien videre

- MAF skal fortsatt delta i arbeidsgruppa for Kystled Sør.
- Informere om tilbudet på våre nettsider.
- MAF vil vurdere hvordan etablering av kyststier kan ses i sammenheng med Kystled.

PROSJEKTER

Naturskole

Naturskole er Midt-Agder Friluftsråds hovedsatsing for barn og unge. Konseptet består av leirsteder, kurs, elevaktiviteter og veiledning.

Leirstedene har overnattingsfasiliteter for ca. 30 elever i hver leir, undervisningsmateriell og pedagogiske opplegg knyttet til friluftsliv, natur og lokal kulturhistorie. Alle leirstedene har trinnfri adkomst og er tilgjengelig for alle. Det er gratis for skolene i regionen å bruke leirene. Andre brukergrupper kan leie leirstedene med tilhørende utstyr.

MAF bidrar med pedagogisk og friluftsfaglig kompetanse i ulike samarbeidsprosjekter, herunder folkehelsesamarbeid med By- og Samfunnsenheten i Kristiansand kommune og UiA.

Naturskole Helleviga

Helleviga er en del av Friluftsparken i Søgne. Her ble vårt første leirsted etablert på midten av 90-tallet. Leiren består av gapahuker, stor samlingsplass, ildsted, benker og bord, utstysrom og utsiktspunkt med benker. Leiren har også utstyr innen temaer som naturfag, kyst, friluftsliv, fysisk aktivitet, mat ute og noe geologi.

Låven i Helleviga er de siste årene totalrenovert og fremstår nå som et naturlig og funksjonelt samlings-

punkt for naturskolen i Helleviga. Det er laget et praktisk lager- og undersøkelsesrom og hovedrommet er velegnet til samlinger og undervisning hele året.

2017

- Markedsføring av tilbud gjennom ulike kanaler.
- Videreutvikling/oppgradering av materiell.
- Kurs og elevaktiviteter.
- Registrert bruk:
 - 4 350 skoleelever og lærere
 - 69 utlån av leir til skole
 - 1 460 øvrige brukere (forening/lag/firma)
 - 33 utleie til forening/lag/firma
- Stort antall uregistrerte dagsbesøk.
- Benyttet av UiA som del av studentpraksis ved friluftsstudiet og andre kurs.
- Benyttet av Universitetet i Hamburg som del av internasjonale friluftsstudier.
- Oppføring av aktivitetsanlegget «Skibsvraget» på sletta.

Veien videre

- Utvikle nye kurskonsept for pedagogisk personell og elever.
- Utvikle fasiliteter i kjelleren i hovedhuset.
- Gjennomføre kurs, elevaktiviteter og utlån/utleie.
- Markedsføring av tilbud gjennom ulike kanaler.

Naturskole Donevann

Naturskolen ligger tilbaketrukket innerst i Donevannet i Friluftsparken i Søgne, like ved et historisk og naturlig knutepunkt hvor flere turstier og turveier møtes. Her er en gapahukleir, utstyrsbod, utedo, kanoer og robåter, samt naturfaglig og kulturhistorisk undervisningsmaterieil.

2017

- Kurs og elevaktiviteter.
- Utskiftning og rehabilitering av fasiliteter og materieil.
- Registrert bruk:
 - 1 665 skoleelever og lærere
 - 34 utlån av leir til skole
 - 313 øvrige brukere (forening/lag/firma)
 - 15 utleie til forening/lag/firma
- Stort antall uregistrerte dagsbesøk.
- Benyttet av UiA som del av studentpraksis ved Friluftsstudiet og andre kurs.
- Benyttet av Universitetet i Hamburg som del av internasjonale friluftsstudier.
- «En nøkkel - hundre båter», pågående samarbeidsprosjekt med Søgne og Songdalen Jeger og fiskerforening.
- Oppføring/ferdigstilling av aktivitetsanlegg «Lenkegjeng» og «Kano-orientering».

Veien videre

- Markedsføre tilbud gjennom ulike kanaler.
- Videreutvikle undervisningsmuligheter og materieil.
- Gjennomføre kurs, elevaktiviteter og utlån/utleie.

Naturskole Gåseflå

Idyllisk leirsted på historisk grunn i vannkanten ved Otravassdraget. Leiren ligger i direkte tilknytning til Setesdalsbanen, Nasjonal Sykkelrute Nr. 3 og elva Otra. Gapahukleiren har tre gapahuker, samlingssted med bål- og grillplass, kanoer, leir- og undervisningsmaterieil.

2017

- Ferdigstilt aktivitetsanlegg «Rallarrunden».
- Utskiftning og rehabilitering av fasiliteter og materieil.
- Oppgradert toalett med ny rullestolrampe.
- Planlagt som del av regional sykkelrute.
- Registrert bruk:
 - 490 skoleelever og lærere
 - 13 utlån av leir til skole
 - 231 øvrige brukere (forening/lag/firma)
 - 18 utleie til forening/lag/firma
- Ukjent antall uregistrerte dagsbesøk og overnattinger.

Veien videre

- Markedsføre tilbud gjennom ulike kanaler.
- Videreutvikle undervisningsmuligheter og materieil.
- Gjennomføre kurs, elevaktiviteter og utlån/utleie.
- Utbedring av gapahuker.

Naturskole Ogge

Naturskoleleiren ligger i vannkanten på Dikesholmane, sør i Ogge. Leiren består av tre gapahuker, samlingssted med bål plass og toalett med utstyrsbod. Det er ulike typer undervisningsmaterieil og leirmaterieil tilgjengelig, samt kanoer og robåter. Leirstedet har bryggeanlegg tilrettelagt for rullestoler og kano/kajakk/robåt, både ved parkeringsplass og ved selve leiren. Motorbåt med nedfellbar baug kan lånes ved særskilte behov. Det er et utsiktstårn på fastlandet med flott utsikt til leir og utover Ogge, og er kun tilgjengelig for gående.

2017

- Ferdigstille aktivitetsanlegg «Holmgang».
- Utskiftning og rehabilitering av fasiliteter og materieil, herunder flytebrygger.
- Kurs og aktivitetsdager.
- Registrert bruk:
 - 1 089 skoleelever og lærere
 - 27 utlån av leir til skole
 - 221 øvrige brukere (forening/lag/firma)
 - 21 utleie til forening/lag/firma
- Stort antall uregistrerte dagsbesøk, og sannsynligvis overnattinger.

Veien videre

- Markedsføre tilbud gjennom ulike kanaler.
- Videreutvikle undervisningsmuligheter og materieil.
- Gjennomføre kurs, elevaktiviteter og utlån/utleie.
- Forbedre stativ til kanoer/robåter.

Aktivitetsanlegg naturskoleleir

Midt-Agder Friluftsråd skal kontinuerlig videreutvikle tilbudet ved våre fire leirsteder. Naturen er en utmerket arena for fysisk aktivitet og læring. Med ulike tilretteleggeringer kan vi øke aktivitetsmulighetene og gjøre områdene enda mer attraktive for opphold og aktivitet.

Ved utgangen av 2015 fikk MAF støtte av Gjensidige-stiftelsen til å utvikle aktivitetsanlegg ved alle våre leirsteder. Arbeidet ble påbegynt umiddelbart. Arbeidet ble ytterligere finansiert gjennom spillemidler

og fylkeskommunal støtte fra Aust- og Vest-Agder. Et omfattende arbeid ble utført for å lage til sammen fem aktivitetsanlegg. I utviklingen av prosjektet ble det viktig å skape noe unikt og særegent for hver av leirstedene.

Helleviga – «Skibsvraget»

Navnet kom spontant under oppføringen av multi-bevegelsesanlegget på sletta i Helleviga, da det ga assosiasjoner til oppstikkende rigg fra seilskuter. Ved å benytte utvalgte materialer som kjerneved av eik, kunsthamp og hoggflis er det skapt et spennende, utfordrende og trygt klatrelandskap for alle brukere av området.

Donevann – «Lenkegjeng» og «Kano-orientering»

Omkring leiren ved Donevannet er det nå oppført åtte hinderstasjoner som kan benyttes av alle. Konseptet «Lenkegjeng» innebærer at 2-8 deltakere «lenkes» sammen og skal løse hindrene som en enhet. Dette er tiltenkt skolegrupper og skal fremme samarbeid, kreativitet og fysisk aktivitet på en ny og annerledes måte. Selve lenken er et selvutviklet selesystem som løser ut ved rykk og fall og dermed sikrer brukerne fra alvorlige klemskader.

«Kano-orienteringa» kombinerer bruk av kart og kano for å finne poster og løsningsord langs bredden av Donevannet. Også her ønsker vi å fremme samarbeid samtidig som vi lærer og øver grunnleggende friluftsfærdigheter.

Gåseflå – «Rallarrunden»

De sterke og tøffe håndverkerne som bygget Setesdalsbanen på slutten av 1800-tallet ble vanligvis omtalt som en «rallar». «Rallarrunden» er derfor et passende navn på en 2,2 km lang løype for sykkel eller løping som krever både mot, vilje og utholdende. Halve løypa går langs den gamle traséen til Setesdalsbanen og har flere hinder underveis. Den andre delen går på stier i skogsterreng med utsikt over Otra.

Ogge – «Holmgang»

Konseptet «Holmgang» skal utfordre både kroppen og sinnet. På ulike hinderstasjoner på holmene rundt naturskoleleiren skal de i små grupper samarbeide om å finne løsninger på både fysiske utfordringer og kognitive oppgaver.

2017

- Planlegging og utvikling av anlegg/tilretteleggeringer/konsept.
- Montering og bygging av anlegg og tilhørende materieil/utstyr.
- Rapportering til ulike støtteordninger.

Veien videre

- Produsere og gjennomføre markedsføringsstrategi.
- Bruk og drift av aktivitetskonsepter og tilhørende anlegg.
- Videre justeringer/tilpasninger av anlegg og tilhørende materieil/utstyr.
- Kurs for pedagogisk personell.

Kurs og veiledning - Læring i friluft

MAF tilbyr kurs i friluftstemaer rettet spesielt mot ansatte ved undervisningsinstitusjoner i regionen - fra barnehage til universitet. Temaene er utvalgt med støtte i gjeldende læreplaner. De skal styrke og inspirere alminnelige lærere og SFO/barnehagepersonell til tverrfaglige læringsaktiviteter i natur og friluft. Øvrig formidlingsaktivitet er rettet mot elever og studenter. Vi har særlig fokus på «Friluftsskole US» i samarbeid med UiA og ungdomsskolene i regionen.

2017

- Markedsført tilbud gjennom ulike kanaler.
- Gjennomført ordinære og spesialtilpassede kurs.
- 10 kurs med 91 deltakere fra skole/barnehage.
- 18 aktivitetsdager/økter med 1 924 elever og lærere.
- 9 kurs/undervisning for høyskole/universitet med 294 studenter/deltakere.
- Medarrangør på DNT sitt ungdomsarrangement - Opptur 2017 (ca. 1200 ungdomsskoleelever på tur).

Samarbeid med Universitetet i Agder:

- Pedagogisk praksis for 30 friluftslivsstudenter ved UiA: 16 friluftsdager for omlag 600 ungdomsskoleelever og lærere i regionen.
- Veiledere på diverse feltkurs.
- Innleid som foredragsholder innen friluftsfaglige emner.
- Utleie av friluftsseiler/lærer 30% stilling til UiA.

Veien videre

- Utvikle, markedsføre og gjennomføre kurs og aktiviteter.
- Fortsette samarbeid med UiA, Tangen VGS, DNT Sør og andre.

Diverse naturskoleaktiviteter 2017

Informasjon

- Markedsført informasjon på nettsiden www.midt-agderfriluft.no
- Informasjonsutsendinger til skoler og andre institusjoner i regionen.

Rådgivende virksomhet

- Rådgivende virksomhet for Oppvekstsektoren i Kristiansand kommune, herunder planlegging og tegning av aktivitetsanlegg.
- Rådgivning, montering og opplæring i aktivitetsløyper, for andre skoler og barnehager i regionen.
- Friluftsfaglig rådgivning og veiledning ved henvendelser fra lærere og skolepersonell i regionen.

Utstyr

MAF tilbyr et utvalg leir- og undervisningsmateriell til skoler og organisasjoner i regionen, herunder klasesett med matlagingsutstyr, lavvoer, truger og ski. Vi har også spesialutstyr for barn og unge med funksjonsnedsettelse. Alt dette kan resveres og lånes gratis.

I 2017 mottok vi støtte fra spillemiddelordningen og Sparebankstiftelsen SR-Bank til å gjennomføre innkjøp av telt, truger og fotposer. Denne revitaliseringen av utstyrsbasen vil komme mange i regionen til gode. MAF benytter også selv dette materialet i gjennomføringen av egne kurs og ved aktiviteter som Ung i Friluft, frisklivssentraler og minoritetsturer.

Naturlos

Naturlos er organiserte turer eller arrangementer som samles i en felles turkalender. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom MAF, DNT Sør, Skogselskapet i Agder, Friluftsrådet for Lindesnesregionen og Lister Friluftsråd. MAF har sekretariat og er ansvarlig for alt praktisk arbeid og koordinering i forbindelse med turkalenderen. I tillegg arrangerer MAF egne naturlosturer.

Naturlosprosjektet er et tradisjonsrikt tiltak som ble startet for mer enn 20 år siden. Ca. 70 ulike lag og foreninger melder årlig inn sine turer. MAF samler og presenterer turene i turkalenderen. Turene skal være åpne for alle og det skal det være med en

lokalkjent naturlos som ofte forteller om ulike temaer underveis.

Arrangøren skal sørge for at alle deltakere ferdes trygt og at de finner frem på turen. Turene har stor variasjon i forhold til tema, lengde og målgruppe. Hver tur er merket med ulike ikoner som viser hvem turen passer for. Turene skal i utgangspunktet være gratis, men enkelte har tilbud om transport og annet for en rimelig penge.

Naturloskalenderen inneholder turer fra hele regionen og ble distribuert til alle husstander i Vest-Agder og i kommunene Lillesand, Birkenes, Evje og Hornnes og Iveland i Aust-Agder.

2017

- 146 ordinære turer + ti ukentlige turer gjennom hele året - totalt ca. 14 100 deltakere.
- Brosjyren ble trykket i 99 400 eksemplarer.
- Egen nettside; www.naturlos.no.
- MAF var arrangør/medarrangør på syv turer.

Veien videre

- Fortsette arbeidet med et godt innarbeidet og vellykket konsept.
- Oppfordre arrangører til å lage flere turer med ungdom som målgruppe.
- Gjøre naturlosturene bedre kjent for mennesker med minoritetsspråklig bakgrunn.
- Presentere Naturlos via fylkeskommunene og kommunene i deres folkehelsearbeid.
- God bredde i distribusjonen.
- Bruke sosiale medier i større grad for å nå deltakere til Naturlos.
- Bruke Naturlos til å synliggjøre allemannsretten.
- Mulighetsstudie - vurdere overgang fra analog til digital markedsføring.

Friluftsliv for minoritetsgrupper

MAF har i 16 sesonger arrangert Friluftsliv for minoritetsgrupper. I forhold til folkehelse kommer mange mennesker med minoritetsbakgrunn dårlig ut. Friluftsliv er en god innfallsvinkel til integrering og kan gi bedre fysisk og psykisk helse. Den overordnede målsettingen med prosjektet er å få flere mennesker med minoritetsbakgrunn til å bli kjent med norsk kultur- og turtradisjon, slik at de selv kan ta naturen i bruk til rekreasjon og livsutfoldelse. MAF ønsker å legge til rette for at flere mennesker med minoritetsbakgrunn får gode og spennende friluftsopplevelser og aktiviteter i naturen. Dette kan bidra til økt forståelse for hva barna deres deltar på i skolen og ellers i lag- og foreninger.

Vi ønsker å formidle norske tradisjoner og fortelle om mulighetene og pliktene vi har gjennom Allemannsretten til å ferdes i skog og mark. Lavterskel, integrering og folkehelse er nøkkelord MAF jobber ut

fra. Planlegging og gjennomføring av turer er vårt primære arbeid i prosjektet, men vi har også blitt involvert i planarbeid i forhold til friluftsliv, folkehelse og integrering.

2017

- Voksenopplæringer og læringssentre i eierkommuner er viktige samarbeidspartnere. Vi har også vært på turer med andre organisasjoner.
- 1 257 deltakere fordelt på 17 turer med forskjellige aktiviteter og et variert faglig innhold.
- Videreført samarbeidet med Kongsgård flyktningbarnehage i Kristiansand.
- Svært gode tilbakemeldinger fra deltakere og samarbeidspartnere.

Veien videre

- Bygge videre på våre erfaringer og videreutvikle samarbeid vi har med forskjellige brukergrupper.
- Prøve å legge til rette for samarbeid på tvers av ulike grupper.
- Målsetting om å kunne tilby et minst like godt turtilbud i 2018 som i 2017.

Merking og skilting av skiløyper i Evje og Hornnes

Turskiltprosjektet har vært et nasjonalt skilt- og merkeprosjekt der Gjensidigestiftelsen og fylkeskommunene i fellesskap har bidratt med økonomisk støtte til merking og skilting av turløyper i tråd med Merkehåndboka. Prosjektet er nå avsluttet, og tilskuddsmidler til merking og skilting kan nå fås gjennom spillemiddelordningen.

Otra IL og Otra Tur og Løypeservice AS på Evje har, i samarbeid med MAF, gjennomført et prosjekt med merking, skilting og gradering av skiløyper på Evje. Det ble også merket og skiltet flere sommerløyper.

- Det ble i perioden 2013-2015 gitt tilsagn om tilskudd fordelt over fire søknader til skilting og merking av sommer- og vinterløyper på Evje og Høgås.
- Skilting og merking ble utført av samarbeidspartnere på Evje.
- Arbeidet ble complettert med infotavler m.m.
- Prosjekt ble ferdigstilt i 2017.

Folkehelse og friluftsliv i Midt-Agder regionen

Begrepet «folkehelse» er blitt et etablert begrep og tilrettelegging for friluftsliv er folkehelsearbeid i praksis. Folkehelseloven fra 2012 har pålagt kommuner og fylkeskommuner nye, utvidete oppgaver. MAF ønsker å bidra i dette arbeidet og ha fokus på friluftslivets betydning for folkehelse. Naturen har et unikt potensial for vår fysiske, psykiske og sosiale livskvalitet.

Folkehelsevisjonen til Aust- og Vest-Agder fylkeskommuner er: **God helse og livskvalitet for alle i Agder.** Friluftsliv har en dokumentert og viktig rolle for folkehelse i befolkningen. MAF ønsker å være med på å legge til rette for at den enkeltes helse kan fremmes gjennom en aktiv og helserelatert livsstil i friluft.

Folkehelsesamarbeid Kristiansand kommune

Kristiansand kommune har hatt en systematisk satsing på folkehelse i over ti år og MAF har vært en viktig partner i dette arbeidet. I partnerskapet er det avtalt at MAF skal delta i, lede og utvikle konkrete tilbud som svarer på folkehelseutfordringene i kommunen.

2017

- Opp av Go'stolen: sosial seniormosjon ukentlig i Badmintonhallen, Sukkevannhallen og Aquarama. MAF har hatt prosjektledelse siden oppstart 2004 og prosjektet ble ved utgangen av 2017 avsluttet som kommunens ansvar. IK Gimletroll og Randesund IL vil nå ivareta og videreutvikle dette tilbudet på egenhånd og uavhengig av kommunen. MAF takker for 14 lærerike og aktive år sammen med kommunens mange seniorer.
- Utemiljø skole og barnehage: kompetansebistand og rådgivning på friluftstiltak og tilrettelegging for naturbasert fysisk aktivitet og Læring i friluft - bl.a. kursing i og montering av anlegg med tau.
- Ung i Friluft: samarbeidsprosjekt med videregående skole og oppfølgingstjenesten i kommunen.
- Aktivitetssløft Kløvertun/Kongsgård: kartlegging, forslag til koordinering og aktivitetstiltak. Gjennomføring av Kongsgård dagen 2017.
- Kompetanseutveksling Frisklivssentralen: rådgivning, kurs, friluftsfaglig opplæring av personell og klienter.
- Annet: faglig bistand i øvrige prosjekt og tiltak innen folkehelse i Kristiansand kommune.

Veien videre

- Arbeide videre med prosjekter i tråd med handlingsplanen derunder Kongsgård dagen.
- Utvikle nye tiltak og prosjekter i samarbeidet.
- Årlig evaluering med arbeidsutvalget for folkehelse i Kristiansand kommune.

Samarbeid med frisklivssentraler

I 2012 startet MAF opp med å etablere samarbeid med frisklivssentralene i eierkommunene og har siden jobbet med dette. I 2017 ble det gjennomført ulike tiltak i syv av våre åtte eierkommuner i samarbeid med sentralene. Målsettingen er at alle frisklivssentralene bruker naturen som aktivitetsarena og at friluftsliv har en sentral rolle i kommunenes tiltak. Samarbeidet består både av rene aktivitetstiltak overfor brukere av frisklivssentralene og kompetanseheving for både brukere og de som leder aktivitetene.

Pilot - Friskliv ungdom

I 2015 ble MAF tildelt et av to pilotprosjekter i forhold til barn og unge gjennom Friluftsrådenes Landsforbund. Målsettingen til pilotprosjektene var å finne ut mer om hva som skal til for å informere og motivere brukere av frisklivssentraler generelt og barn og unge spesielt til et mer aktivt (friluftsliv). MAF fikk oppdraget i forhold til

barn og unge. Friskliv ungdom retter seg spesielt mot barn og unge som faller utenom «vanlige» organiserte aktiviteter. Gjennom prosjektet ønsker vi å nå ungdommer som er lite aktive og møte dem på deres egen arena, legge opp til aktiviteter ut fra deres ønsker og vise muligheter som finnes i deres nærmiljø. Vår «kontaktkanal» er primært de kommunale ungdomsklubbene.

I 2017 arrangerte vi for første gang Seek'n find i Lillesand og i Birkenes hvor nærmere 100 ungdommer deltok. Arrangementene ble gjennomført i samarbeid med HV ungdom, Røde Kors og kommunene. Seek'n find er et avansert gjemselspill som foregår fra kveld til neste morgen. Ungdommene lager sin camp som de kamouflerer. Deretter skal de i løpet av natten finne de andre campene - fortrinnsvis uten selv å bli oppdaget.

2017

- Oppfølgingsmøter/samtaler med frisklivssentralene.
- Tiltak i samarbeid med frisklivssentralene i Birkenes, Iveland, Kristiansand, Lillesand, Songdalen og Søgne. Samt tiltak i Evje og Hornnes i samarbeid med voksenopplæringa.
- Fagsamling for friskliv-/folkehelsekoordinatorerne i kommunene – aktiviteter i friluft, erfaringsutveksling og utfordringer, samt fagbolk om Friluftsterapi.
- Pilotprosjektet: Seek'n find i Lillesand og Birkenes, samt alternativ klubbkveld for ungdomsklubben i Iveland - aktiviteter i friluft, bålmat og sosialt samvær.

Veien videre

- Videre oppfølging av alle frisklivssentralene.
- Gjennomføre nye tiltak i samarbeid med frisklivssentralene.
- Markedsføring av naturskolekurs for nye brukergrupper hos frisklivssentralene.
- Arrangere fagsamling for friskliv-/folkehelsekoordinatorerne/ansatte i aktivitetstiltak.
- Friskliv ungdom: videreføring og utvikling av konseptet til flere av eierkommunene - både gjemselsspillet Seek'n find og utendørs klubbkvelder.

Ung i Friluft

Ung i Friluft (UiF) er et prosjekt for ungdom i videregående skole. MAF ønsker å bidra til at ungdom får muligheter til gode opplevelser og aktivitet i friluft. Vi vil skape mer liv i friluft - av og med unge.

2017

- Samarbeid med Tangen VGS og videreføring av prosjektet/konseptet kroppsovingsglede/bevegelsesglede.
- Etablering av samarbeid med oppfølgingstjenesten i Kristiansand kommune og Blå Kors Ung Agder.
- 3 rekrutteringsøkter (100 deltakere).
- 15 turer med særskilt jentegruppe (10 deltakere).
- Kurs turski vinter (30 deltakere).
- Prosjektoppgave Ung i friluft (30 deltakere).
- Utskiftning av stab med UNG-veiledere (tidligere friluftsstudenter fra UiA).

Veien videre

- Rekruttere til fysisk aktivitet ute generelt og UiF turer spesielt.
- Gjennomføre aktivitetssøkter for utvalgte klasser/grupper ved Tangen VGS og fra oppfølgings-tjenesten.
- Rekruttere til og gjennomføre regelmessige fritidsaktiviteter for utvalgte ungdommer/særskilte grupper.
- Gjennomføre spesielle aktiviteter og kurs, blant annet i samarbeid med Blå Kors Ung Agder.
- Gjennomføre studentprosjekter, media & kommunikasjon.
- Realisere studentprosjekter hvis mulig (reelle produkter, kampanjer osv.).

Ti På Topp

Ti på Topp er Bedriftsidrettens versjon av det tradisjonelle turkonseptet der deltakerne besøker ulike topper i en region. MAF har de senere år ikke hatt sin egen På Topp og ønsker følgelig å samarbeide med Bedriftsidrettskretsen i Vest-Agder og DNT Sør om et felles konsept. Dette ble vellykket gjennomført i felleskap i 2016 og 2017 og vil bli videreført til 2018.

2017

- Gjennomføring av Ti på Topp Agder
- 523 deltakere
- 9113 gjennomførte turer
- MAF deltok i prosjektgruppa med særlig ansvar for friluftsfaglige temaer.

Veien videre

- Fortsette samarbeidet i nåværende form.

Aktivitetstiltak for barn og unge med funksjonsnedsettelse

Vi erfarer at mange barn med funksjonsnedsettelse er mindre aktive enn anbefalt. De blir ofte ikke inkludert i aktivitetene. Målsettingen vår har derfor vært at flere av disse barna skal få glede av friluftsliv og oppleve mestring i forhold til aktivitet. Ved hjelp av enkle tilrettelegginger kan barn med funksjonsnedsettelse delta i aktiviteten ut fra sine forutsetninger. Vi har i flere år hatt et samarbeidsprosjekt med Krossen skole som har mange elever med særskilte behov og ulike diagnoser. Vi har prøvd ut mange ulike friluftaktiviteter i godt egnede tur-områder. Elevgruppen er sammensatt med ulike funksjonsnedsettelse og er i alderen 8-14 år.

2017

- Planleggingsmøter med lærere fra Krossen skole.
- Utprøving av ulike friluftaktiviteter i egnede turområder som Helleviga, Donevann, Ogge, Sandrip og skolens gapahukplass ved Indre Eigevann.
- Flere av elevene har vært med på aktiviteter som de sjeldent eller aldri har deltatt på før. For eksempel ski, padling, orientering, matlaging på bål m.m.
- En og samme aktivitet ble tilrettelagt på ulike måter for å imøtekomme den enkelte elevs mestringsevne.
- Spesialtilpasset materiell og utstyr.
- Høy voksentetthet.

Veien videre

- Videre utprøving av aktiviteter for barn og unge med funksjonsnedsettelse.
- Lage et idéhefte med beskrivelser av alle utprøvde aktiviteter og tilrettelegginger.
- Holde kurs i friluftsliv for ansatte som jobber med barn med funksjonsnedsettelse.

Mulighetsstudie Nodelandsheia

MAF ble forspurt av Songdalen kommune om å påta seg prosjektansvar for mulighetsstudiet. Mandatet var å beskrive muligheter for enkelt friluftsliv på Nodelandsheia. En del av arbeidet skulle se på nye muligheter og alternativer for bedre tilrettelegging av eksisterende løyper, derunder særlig fokus på rundløyper. Mulighetsstudien ble utført i samarbeid med Songdalen kommune og Vest-Agder fylkeskommune, og inngår i samarbeidsavtalen kommunen har med Vest-Agder fylkeskommune.

2017

Arbeidet med mulighetsstudiet oppsummeres i en rapport. Ideer vurderes og legges ev. inn i overnevnte samarbeidsavtale, slik at det blir enklere å realisere tiltak på et senere tidspunkt. Hovedformålet med rapporten er:

- Sammenfatte muligheter for enkelt friluftsliv på Nodelandsheia og omegn.
- Beskrive faktorer ved tilrettelegging som kan være med å stimulere til mer aktivitet og friluftsliv.
- Komme med konkrete innspill til tilretteleggings tiltak og mulige fremtidige prosjekter.
- Være grunnlag for å få på plass grunneieravtaler for viktige turstier og turområder.
- Være grunnlag for å lage en sti- og løypeplan i kommunen.

Veien videre

- Ferdigstille rapport Mulighetsstudie Nodelandsheia.
- Presentere rapport og implementere ideer i kommunens planer.

Gapahuk på Eg

Otra Laxefiskelag kom med forespørsel til MAF om et samarbeidsprosjekt for å bygge en gapahuk ved turvei langs Otra på Eg. Gapahuken skal fungere som ly og le for de som fisker i Otra, samt som rasteplass, sosial møteplass og turmål langs turvei for allmennheten. I tillegg kan det nevnes at Sørlandet sykehus bruker området for enkelte pasientgrupper.

2017

- MAF prosjektansvar for samarbeidsprosjekt.
- Fått på plass grunneieravtale.
- Søkt om finansiering gjennom eksterne bidragsytere.

Veien videre

- Få på plass avtaler og godkjenninger for å kunne bygge gapahuk, samt fullfinansiering av tiltaket.
- Inngå avtale med entreprenør for utførelse av tiltak.
- Følge opp prosess i gjennomføringsfase.
- Ferdigstille gapahuk til bruk sommeren 2018.

Friluftslivkartlegging Lillesand kommune

Miljødirektoratet ønsker at alle landets kommuner skal kartlegge og verdsette sine viktigste friluftslivsområder innen 2018. MAF har tatt på seg prosjektledelse for kartleggingsarbeidet i Lillesand kommune. Digitalisering av arbeidet har Aust-Agder fylkeskommune tatt ansvaret for.

2017

- MAF har kalt inn til møter og driver prosjektet sammen med en lokal arbeidsgruppe.
- Kalt inn sentrale personer, lag og foreninger som har god lokalkunnskap og kan bidra til kartleggingen.

Veien videre

- Fortsette arbeidet som skal ferdigstilles innen juni 2018.
- Kartleggingen og verdsettingen skal legges ut på offentlig høring og skal behandles politisk før sommeren.

MAF DIGITAL

Begrepet MAF DIGITAL henviser til dagens mange kanaler for informasjon og kommunikasjon. Stadig nye «flater» for interaksjon med mange og utvalgte mennesker gir uante muligheter for å formidle budskap og informasjon.

Midt-Agder Friluftsråd skal gi **Mulighet for Alle i Friluft**. Skal vi nå ut til «alle», må vi også beherske digital formidling. Vi er i dag «operative» på nettside, facebook og instagram. Vi opplever at dette gir akseptabel dekning for vår friluftslivsorganisasjon. Vår organisasjon har verken kapasitet eller kompetanse til å sjonglere alle nivåer og kanaler, men erfarer at vi lykkes innen

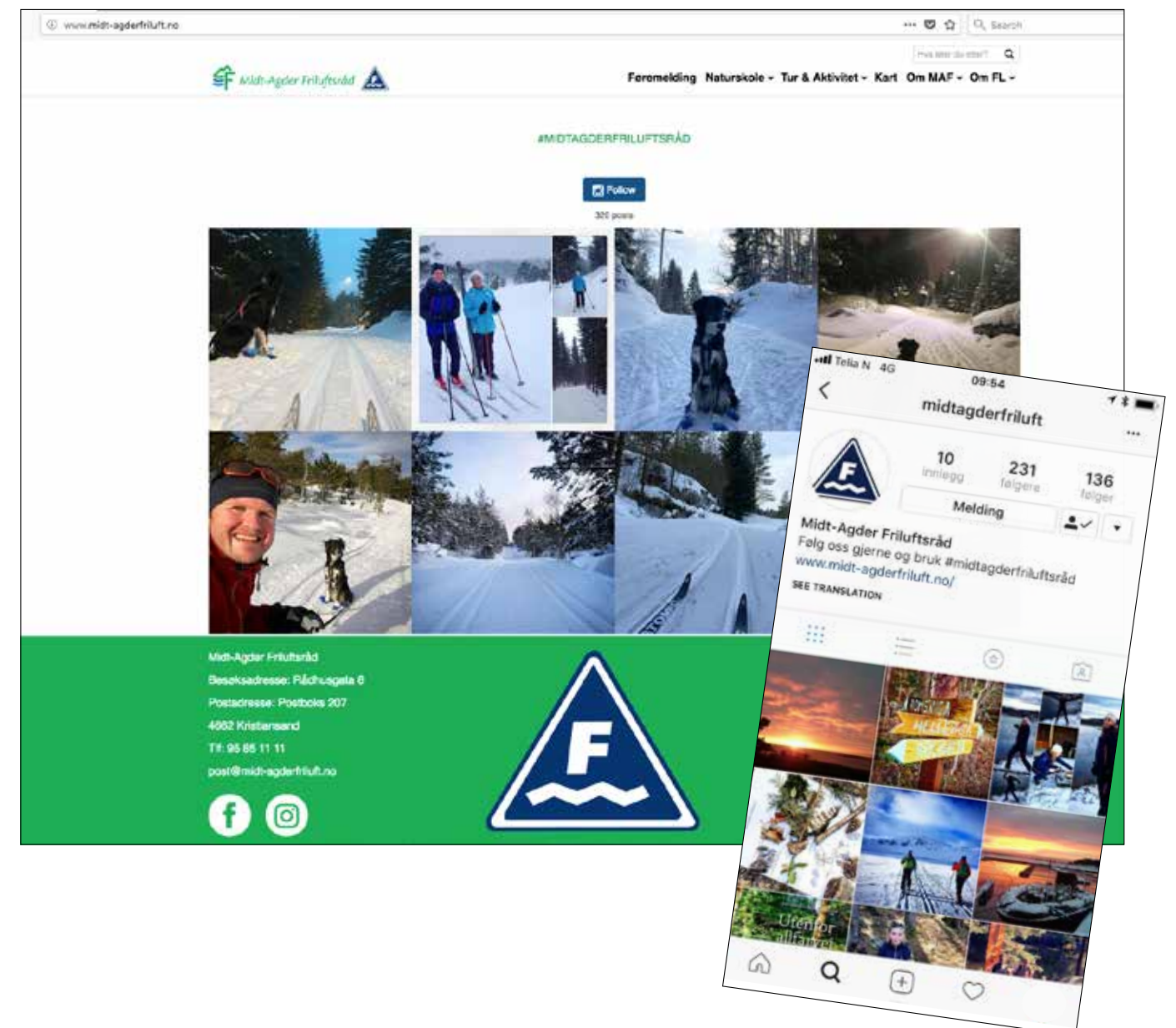
vårt fagfelt friluftsliv blant annet gjennom føremeldinga på nettsiden.

2017

- Utarbeidelse og produksjon av ny nettside i samarbeid med Friluftsrådernes Landsforbund.
- Ny nettside lansert 21.desember 2017. Denne ivaretar alle tidligere informasjonstema og presentere disse og nye på en mobilvennlig og funksjonell måte.

Veien videre

- Utvikle rutiner og praksis for digitale medier som nettsiden, facebook og instagram.

INFORMASJON OG MARKEDSFØRING

Informasjonsarbeid og markedsføring er viktige elementer for å nå Midt-Agder Friluftsråds overordna mål.

Presentasjoner

- Videreutviklet presentasjon av friluftsrådet.
- Presentasjoner av MAF for ulike frivillige organisasjoner og politiske organer.
- Innlegg/foredrag på bl.a. kommunestyremøter og diverse forelesninger for studenter på UiA.
- Deltatt på ulike åpne arrangementer med stand og aktiviteter.
- MAF har profil på Facebook - god respons og mange følgere.

Medieomtale

- MAF og vår virksomhet har vært omtalt flere ganger i regionale og lokale medier.
- Faglige bidrag til og omtale i blant annet NRK Sørlandet, Fædrelandsvennen, Kristiansand Avis, Lillesandsposten, Budstikka, Birkenes Avis og Sørlandsavisa.

Annonsering

- MAF brukte i 2017 annonsering for å profilere tiltak. Flere av naturlosturene ble annonsert, enten i lokalaviser, regionalaviser eller begge deler.

Nettsider

MAF's nettside og facebookside har til nå vært våre fremste informasjonskanaler til publikum og samarbeidspartnere i regionen. Høsten 2017 ble det jobbet med å få på plass ny nettside, som ble lansert ved årsskifte.

- Regelmessig oppdatering av ulik informasjon.
- Aktuelle nyhetsartikler.
- Kontinuerlig oppdatert føremelding i vintersesongen.
- 255 706 unike treff totalt i 2017.

Bøker

- Salg og distribusjon av «På Topp», «Veiviseren», «Veiviseren - 50 turer på hjul» (2. utgave), «Veiviseren - 25 turer på hjul», «Utenfor allfarvei» og «32 nærturer i Kristiansand» – bidratt økonomisk, markedsføring og distribusjon.
- Salg og delvis distribusjon av bøker om friluftsliv i regionen.

Kart

MAF bidrar til utgivelse, distribusjon og salg av turkart i regionen.

- Turkart Skråstadheia – 3 utgave.
- Tre nye infotavler på Høgås med kart – 1 starttavle, 1 vintertavle og 1 sommertavle, i Evje og Hornnes.
- 15 karttavler i Hovedturløypa – Stemmen til Kristiansand.

Infobrosjyrer og foldere

MAF bidrar til utgivelse og distribusjon av ulike brosjyrer og årsmeldinger:

- Natulосkalender.
- Årsmelding MAF.
- Årsmelding Sandripheia fritidspark.
- Østre Randøya – Friluftsliv i skjærgården.
- Fysisk i friluft – idéhefte på oppdrag fra FL.
- Revidert brosjyre for Friluftsparken i Søgne – nå også med engelsk/tysk versjon.

Kartbrosjyre for Friluftsparken i Søgne på både norsk, tysk og engelsk.

Veien videre

- Profilere friluftslivet for allmennheten.
- Videreføre og intensivere formidlings- og presentasjonsarbeidet.
- Videreutvikle metoder og teknikker for formidling, digital info og dialog.
- Arbeide for økt antall brukere av nettsiden og følgere på Facebook/Instagram.
- Være synlige og tilgjengelig friluftsrådgivere i regionale og lokale medier.
- Benytte redaksjonelle formidlinger/annonsering av produkter og tiltak, for eksempel naturlosturer, åpningsarrangementer og viktig folkeopplysning.
- Bidragsyter og støttespiller i relevante bokprosjekter og kartprosjekter.
- Utvikle informasjon om regionale sykkelruter, herunder «Tursykelkart i Midt-Agder».

DELTAKELSE

- Styret i Sandripheia fritidspark.
- Medlem i USUS - næringsklynge for reiseliv, opplevelse og kulturnæring i landsdelen.
- Medlem i Næringsforeningen i Kristiansands-regionen.

Turer og arrangementer i 2017

- 15 friluftsdager i Friluftsparken for 8. - 9. klasser i regionen (Naturskole, studentpraksis).
- 17 minoritetsgruppeturer, lokalt og regionalt – drøyt 1500 deltakere.
- 14 aktivitetstiltak i samarbeid med frisklivssentraler og pilotprosjekter med frisklivssentraler.
- Vandring gjennom Skråstadheia (Naturlos).
- Opptur i Jegersberg (DNT arrangement for ungdom).
- Randøyadagen (Naturlos).
- Sound of Happiness-festivalen I Tresse.
- Lillesanddaene – frilftsaktiviteter på Møglestugedagen.
- Hellevigadagen (Naturlos).
- Fire aktivitetsdager med gruppe fra Krossen skole, samt en SuperDuperDag for ungdomstrinnet.
- Natur- og kulturhistorisk vandring med friluftstudentene på UiA – Skråstadheia.
- Slåttholmendagen (Naturlos).
- Kongsgård dagen.
- Romsvigadagen (Naturlos).
- Nissefest i Helleviga (Naturlos).
- Solsnudag på Odderøya (Naturlos).
- Se for øvrig arrangement under de ulike prosjektbeskrivelsene.

Konferanser og samlinger i 2017

- Daglig ledersamling, FL.
- Innspills-seminar, Folkehelsestrategi 2018-2025 - regionplan Agder.
- Årsmøte FL og friluftskonferansen.
- Workshop – Barnas by Kristiansand.
- Foredrag på to sikringsseminarer i Aust- og Vest-Agder.
- Kommunestyremøte Evje og Hornnes – generell informasjon om MAF.
- Ansattesamling i Bodø og Steigen for alle friluftsrådene i Norge.
- Høstsamling for skjærgårdstjenesten i Agderfylkene.
- Nordisk råd, Universitetet i København – foredrag og workshop angående minoritetsgrupper.
- Friluftsamling for Aust- og Vest-Agder i regi av fylkeskommunene.

Planarbeid

2017

- Gitt skriftlig uttalelse til tre planer/saker der regionale frilftsinteresser har vært involvert.
- Sittet i arbeidsgruppe for verdikartlegging av frilftsområder i Vennesla.
- Prosjektleder for verdikartlegging av frilftsområder i Lillesand.
- Sittet i arbeidsgruppe for revidering av «Aktive austegder II» - Regional plan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet – lokale og regionale kulturarenaer Aust-Agder 2018 – 2021.

Veien videre

- Gi uttalelser til og delta i arbeidet med planer og saker der regionale frilftsinteresser er involvert.
- Følge opp forvaltningsplaner for områder hvor MAF har skjøtsel, drift og forvaltningsansvar.
- Tydeliggjøre vår kompetanse ovenfor eierkommunene.

Råd og utvalg

MAF deltar blant annet i:

- Folkehelseforum i Kristiansand.
- Vassdragsrådet for Nedre Otra.
- Tilsyns nemnda for Skjærgårdsparken.
- Arbeidsgruppe for Kystled Sør.
- Koordinator for organisasjonene på Østre Randøya.
- Naturloskomiteen – MAF er prosjektleder.
- Nasjonal Sykkelrute Nr. 3.

REGNSKAP

Driftsregnskap		2017	Budsjett	2016
Driftsinntekter	Note			
Driftstilskudd	1	3 336 928	3 760 837	3 424 746
Andre tilskudd, prosjekter mv	1	4 394 618	6 500 000	4 190 758
Div. andre inntekter	1	776 485	325 000	499 442
MVA-kompensasjon	1	604 825	400 000	625 880
Sum driftsinntekter		9 112 856	10 985 837	8 740 826
Driftsutgifter				
Lønn og sosiale utgifter	1, 6	4 725 890	1 900 000	4 407 004
Endring i premieavvik	1, 4	-43 044	-	-4 659
Kjøp varer/tjenester	1, 6	3 495 710	8 071 000	3 735 780
Komp.berettiget mva på driften	1	604 825	400 000	625 880
Kalkulatoriske avskr/nedskr	2	31 000	-	0
Sum driftsutgifter (ekskl renter)		8 814 382	10 371 000	8 764 004
Driftsresultat		29 847	614 837	-23 178
Finansinntekter				
Renteinntekter		-45 121	50 000	47 966
Sum eksterne finansinntekter		-45 121	50 000	47 966
Finansutgifter				
Renteutgifter		689	-	551,95
Sum eksterne finansutgifter		689	-	551,95
Res eksterne finansieringstransaksjoner		44 433	50 000	47 414
Motpost avskrivninger		31 000	-	0
Netto driftsresultat		373 907	664 837	24 236
Interne finansieringstransaksjoner				
Avsetninger disposisjonsfond		373 907	334 837	24 236
Bruk av disposisjonsfond		0	-	0
Avsetningd bundne driftsfond		0	-	0
Bruk av bundne driftsfond		0		0
Regnskapsmessig resultat		0	0	0

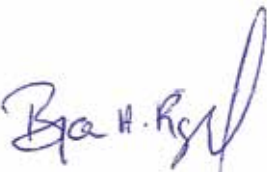
INVESTERINGSREGNSKAP

Utgifter			
Investert i inventar og utstyr		-	310 000
Investert i dagsturhytta	361 808		
Investering i andel i KLP	9 705	-	7 826
Sum finansieringsbehov	371 513	0	317 826
Finansiering			
Salg av bruktbil	0	-	-50 000
Mva kompensasjon	-54 661	-	-54 680
Tilskudd fra Sparebanken Sør	-307 147		
Bruk av tidligere avsetninger, fond	-9 705	-	-213 146
Sum finansiering	-371 513	0	-317 826

BALANSE

Eiendeler	note	2017	2016
Anleggsmidler			
Friareal Søgne	2	100 000	100 000
Friareal Søgne	2	158 794	158 794
Dagsturhytte Sødalsmyra	2	454 048	92 240
Varebil	2	279 000	310 000
Egenkapitaltilskudd KLP	2	31 618	21 913
Pensjonsmidler	4	3 430 383	2 881 217
Sum anleggsmidler		4 453 843	3 564 164
Omløpsmidler			
Til gode mva		632 291	692 575
Kundefordringer		297 017	125 848
Opptjente tilskudd	8	912 647	1 450 458
Forskuddsbetalte kostnader		4 738	2 065
Premieavvik	4	0	0
Kasse/bank	7	3 392 069	2 711 829
Sum omløpsmidler		5 238 761	4 982 775
Sum eiendeler		9 692 604	8 546 939
Egenkapital og gjeld			
Egenkapital			
Disposisjonsfond	3	3 430 352	3 066 150
Bundne driftsfond	3	647 679	647 679
Kapitalkonto (EK)	5	205 785	-126 239
Sum egenkapital		4 283 817	3 587 591
Langsiktig gjeld			
Pensjonsforpliktelse	4	4 248 058	3 690 403
Sum langsiktig gjeld		4 248 058	3 690 403
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		282 724	364 739
Offentlig gjeld og feriepenger		635 968	545 573
Premieavvik	4	33 759	76 803
Skattetrekk	7	206 105	174 130
Annen kortsiktig gjeld		2 174	107 701
Sum kortsiktig gjeld		1 160 730	1 268 946
Sum gjeld og egenkapital		9 692 604	8 546 939

Kristiansand, den 26. juni 2018

Bjørn A. Ropstad
Styrets leder

Per Svein Holte
Daglig leder

NOTER

Midt-Agder friluftsråd er en interkommunal sammenslutning (kommuneloven §27). Regnskapet er valgt å presenteres i henhold til forskrift om årsbudsjett, åreregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper av 17.12.1999.

Regnskap og budsjett skal baseres på det såkalte anordningsprinsippet: «Alle kjente utgifter/ utbetalinger i året skal tas med i drifts- og investeringsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når regnskapene avsluttes.»

Alle inntekter og utgifter skal budsjetteres og regnskapsføres brutto. Det skal ikke gjøres fradrag for inntekter som direkte vedrører utgiftspostene.

1. SPESIFIKASJON AV INNTEKTER OG UTGIFTER

Spesifikasjon av tilskudd			
Tilskudd Kristiansand kommune	1 540 251		
Tilskudd Vennesla kommune	244 695		
Tilskudd Søgne kommune	192 642		
Tilskudd Songdalen kommune	111 368		
Tilskudd Iveland kommune	22 724		
Tilskudd Evje og Hornnes kommune	62 218		
Tilskudd Lillesand kommune	182 269		
Tilskudd Birkenes kommune	88 047		
Tilskudd Vest-Agder fylkeskommune	460 906		
Tilskudd Vest Agder fylkeskommune, kjøtsel Friluftsparken, prosjekter	1 017 307		
Tilskudd Aust-Agder fylkeskommune	104 180		
Tilskudd Aust-Agder fylkeskommune, kjøtsel Ogge, prosjekter	1 152 431		
Tilskudd Friluftsrådenes Landsforbund	520 000		
Tilskudd Friluftsrådenes Landsforbund, prosjekter	971 000		
Administrasjon Sandripheia Fritidspark	130 000		
Kristiansand kommune refusjon tauløyper, naturlos, folkehelse, aktiviteter	595 739		
UDI mindreårige	0		
Prosjekttilskudd Gjensidige	68 500		
Diverse tilskudd	267 000	7 731 574	

Spesifikasjon av inntekter			
Salgsinntekter Helleviga, Randøya og Dvergsøya	202 165		
Inntekter salg Veiviseren og div. kart	306 685		
Leieinntekter	48 811		
Andre driftsinntekter, UiA, diverse refusjoner	218 824		
Momskompensasjon	604 825	1 381 310	
		9 112 856	

Spesifikasjon av utgifter			
Varekjøp kafeer Randøya, Dvergsøya og i Helleviga	133 465		
Kjøp kart og lignende for videre salg	254 690		
Kostnader lokale	332 500		
Kostnader leasing og drift bil	66 505		
Kostnader drift og investeringer i Friluftsparken	803 901		
Kostnader Naturlosprosjektet	674 248		
Kostnader Naturskoler, inkl kostnader 2016 aktivitetsanlegg	925 000		
Leir Ogge	6 000		
Kostnader Friluftsliv for minoritetsgrupper	680 292		
Kostnader frisklivssentraler, tiltak i kommunene	212 400		
Dagsturhytte Sødalsmyra	156 838		
Kostnader ski- og turløyper	620 663		
Kostnader drift Randøya og Dvergsnes	290 000		
Kostnader tjenester Folkehelse Kristiansand	200 000		
Kostnader regionale sykkelruter	25 000		
Kostnader aktivitetskonsepter for mennesker med funksjonsnedsettelse, Krossen skole	160 000		
Kostnader Springvannsheia og Involveringsprosjektet i Lillesand, samt Slåttholmen	253 755		
Administrasjonskostnader, inventar, kontingent FL, forsikringer, pc, telefon	446 316		
Kurs, møter og opplæring	75 133		
Reisekostnader	32 925		
Fremmede tjenester (regnskap, revisjon og rådgivning)	223 750		
Styrehonorar	38 000		
Sandripheia Fritidspark	130 000		
Prestneset, Songdalen	80 000		
Lønn og sosiale kostnader (adm. og ordinære driftsoppgaver)	1 962 000	8 783 381	

Sum utgifter

2. ANLEGGSMIDLER

	Dagsturhytte	Tomter	Varebil	Sum
Kostpris 01.01	92 240	258 794	310 000	661 034
Anskaffelser i året	361 808	0	0	361 808
Avgang i året	0	0	0	0
Akk kostpris 31.12	454 048	258 794	310 000	92 240
Akk. ord avskr. 01.01	0	0	0	0
Årets avskrivninger	0	0	31 000	31 000

Bokført verdi 31.12	454 048	258 794	279 000	991 842
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Planlegging av hytta startet i 2007 og det er medgått kostnader til arkitekt og konsulenthonorar. Man har nå fått tilsagn om tilstrekkelige midler til at videre planlegging med tanke på oppføring i 2018/ 2019 nå gjennomføres.

3. FOND

Spesifikasjon av disposisjonsfond:			
Disposisjonsfond 01.01.16		3 066 149	
Avsetning til fond		373 908	
Til kapitalregnskapet		-9 705	
Bruk av fond		0	
Disposisjonsfond 31.12.		3 430 352	

Spesifikasjon av bundne driftsfond:			
Bundet driftsfond 01.01.		647 679	
Bruk av fond		0	
Avsetning til fond		0	
Bundet driftsfond 31.12.		647 679	

4. PENSJONSFORPLIKTELSE

Midt-Agder friluftsråd har pensjonsordning for sine ansatte i Kommunal Landspensjonkasse (KLP). De kommunale forskriftene fikk i 2002 nye bestemmelser for regnskapsføring av pensjon. Disse går i korthet ut på at de løpende utgifter i driftsregnskapet tilpasses et gjennomsnittsnivå basert på beregninger av netto pensjonskostnad. Forskjellen mellom betalt premie og netto pensjonskostnad utgjør premieavviket, som igjen gir resultateffekt. Det er i 2017 foretatt en aktuarberegning av premieavviket, pensjonsforpliktelsen og pensjonsmidlene. Endringen i premieavviket har bedret res. for 2017 med kr 43.044 inkl aga. Dette beløpet blir kostnadsført neste år. (1 års amortiseringstid).

Beløp i kroner	KLP
Årets pensjonsopptjening	430 795
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	157 233
Brutto pensjonskostnad	588 028
Forventet avkastning pensjonsmidler	-137 005
Netto pensjonskostnad	451 023
Sum amortisert premieavvik	-67 312
Administrasjonskostnad	22 528
Netto pensjonskostnad inkl. adm. utgifter og amortisert premieavvik	406 239

Beregnet premieavvik

Innbetalt pensjonspremie (inkl adm)	443 964
Netto pensjonskostnad inkl. adm. utgifter ekskl amortisert premieavvik	473 551
Premieavvik	-29 587
Arbeidsgiveravgift (14,1%)	-4 172
Premieavvik inkl arbeidsgiveravgift (14,1%)	-33 759

Pensjonsforpliktelse

Pensjonsforpliktelse 01.01 (estimat i fjor)	3 606 013
Årets pensjonsopptjening	430 795
Renteutgifter av påløpt pensjonsforpliktelse	157 233
Utbetalte pensjoner	-47 081
Årets pensjonsopptjening, renter og utbetalinger	540 947
Pensjonsforpliktelse 31.12. uten estimatavvik	4 146 960
Amortisering estimatavvik - forpliktelse	0
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12 - estimat	4 146 960
Gjenstående amortisering - forpliktelser	-
Brutto pensjonsforpliktelse 31.12 - estimat full amortisering	4 146 960

Pensjonsmidler

Pensjonsmidler 01.01	2 918 217
Årets forventede avkastning	137 005
Årets premieinnbetaling ekskl adm. utgifter	421 436
Årets utbetaling av pensjon	-46 275
Årets avkastning, premieinnbet, pensjonsutbetalinger	512 166
Pensjonsmidler 31.12. uten estimatavvik	3 430 383
Amortisering estimatavvik - midler	0
Brutto pensjonsmidler 31.12 - estimat	3 430 383
Gjenstående amortisering - midler	-
Brutto pensjonsmidler 31.12 - estimat full amortisering	3 430 383

Netto pensjonsforpliktelse

Netto pensjonsmidler/ -forpliktelser	716 577
Arbeidsgiveravgift, 14,1%	101 037

Netto pensjonsmidler/ -forpliktelser inkl arbeidsgiveravgift	817 614
--	---------

Pensjonsforpliktelser forts.

Aktive medlemmer	5
Pensjoner	1
Forventet avkastning	4,50 %
Diskonteringsrente	4,00 %
Forventet lønnsvekst	2,97 %
Forventet pensjonsregulering	2,97 %

Egenkapitalinnskudd; Innbetalt i år; kr. 9 705 Totalt innskutt; kr. 31 618

5. KAPITALKONTO

Spesifikasjon av kapitalkonto:	
Kapitalkonto 01.01.	-126 239
Anskaffelser	375 513
Avskrivninger/ nedskrivninger	-31 000
Økning pensjonsforpliktelse inkl aga av netto pensjonsforpliktelse	-557 655
Økning pensjonsmidler	549 166
Kapitalkonto 31.12.	205 785

6. YTELSE

Lønn og andre ytelser til daglig leder

Lønn	845 987
Forsikring, pensjonspremie og tlf	23 202

Det er utbetalt totalt kr 38 000 i styrehonorar i 2017.

Honorar til revisor består av:

Revisjon	35 000
Attestasjonsoppgaver	3 500

7. BUNDNE BANKINNSKUDD

	2017	2016
Bankinnskudd bundet for forskuddstrekk	208 765	176 790

8. KORTSIKTIGE FORDRINGER

Kortsiktige fordringer består av;

Opptjente spillemidler via Søgne kommune	267 000
Inntektsført tilskudd fra Sparebanken Sør vedrørende Dagsturhytta på Sødal	307 147
Prosjekttilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune anvendt og ført over drift	278 500
Prosjekttilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune anvendt og ført over drift	60 000
Sum kortsiktige fordringer 31.12	912 647

REVISJONSBERETNING

Til styret i Midt-Agder Friluftsråd

REVISORS BERETNING FOR 2017

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Midt-Agder Friluftsråd som viser et positivt ordinært resultat på kr 373 907 og et regnskapsmessig resultat på kr 0. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap og investeringsregnskap avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er regnskapet for Midt-Agder Friluftsråd for regnskapsåret som ble avsluttet 31.desember 2017 i det alt vesentlige utarbeidet i samsvar med kommuneloven med tilhørende regnskapsbestemmelser og god kommunal regnskapsskikk.

Grunnlag for konklusjon

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er ytterligere beskrevet i avsnittet om «Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet». Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med de etiske kravene som er relevante for vår revisjon av regnskapet i Norge, og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av informasjon i årsmeldingen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og særregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Agder Kommunerevisjon IKS	E-post: post@agderk.no
Postadr.: Postboks 417 Lund	Hjemmeside: www.agderk.no
4604 Kristiansand	Telefon Kr.sand: 38 0
Hovedktr. Tollbodgata 37	Telefon Evje: 977
Org.nr. 987 183 918	

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Styret og daglig leders ansvar for regnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for utarbeidelse av dette regnskapet i samsvar med kommuneloven med tilhørende regnskapsbestemmelser og god kommunal regnskapsskikk, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et regnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for hvorvidt regnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av tilsiktede eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at revisjon utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk i Norge og ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon når det foreligger. Feilinformasjon kan oppstå som følge av tilsiktede eller utilsiktede feil og er å anse som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som treffes av brukere på grunnlag av dette regnskapet.

Kristiansand, 2.juli 2018

Monica H. Smith-Tønnessen
Statsautorisert revisor

BUDSJETT

Driftsinntekter	Budsjett 2018
Kristiansand kommune	1 602 755
Vennesla kommune	254 450
Søgne kommune	199 293
Songdalen kommune	116 235
Birkenes kommune	90 930
Iveland kommune	23 223
Evje og Hornnes kommune	63 770
Lillesand kommune	190 138
Vest-Agder fylkeskommune	484 189
Aust-Agder fylkeskommune	105 000
Friluftsrådernes Landsforbund	770 000
Aust- og Vest-Agder fylkeskommune, MD 1427.78	3 570 000
Andre tilskudd, prosjektmidler, utbetalt forsikring	976 000
Tilskudd dagsturhytta	8 000 000
Diverse inntekter, Veiviseren, kart og annet	125 000
Salgsinntekter, kafeer	200 000
Sum driftsinntekter	16 770 983

Driftsutgifter	
Lønn og sosiale utgifter, adm og ordinære driftsoppgaver	2 000 000
Styrehonorarer	50 000
Utgifter bil (leasing, diesel, parkering, km-godtgjørelse)	40 000
Møter, kurs og reiser	100 000
Regnskap, revisjon, adm data og rådgivning	150 000
Prosjektutgifter inkl adm og lønn MAF	4 310 000
Prosjektutgifter dagsturhytta	8 000 000
Kontingent, Friluftsrådernes Landsforbund	70 000
Annonser	20 000
Kontorrekvisita og utstyr. Innredning nye lokaler	300 000
Telefon, data og porto	70 000
Tidsskrifter	5 000
Representasjon og servering	7 000
Forsikring	120 000
Leieutgifter uteområder	10 000
Drift og skjøtsel av tur- og skiløyper, samt føremelding	350 000
Drift og sjøtsel av Friluftsparken i Søgne	410 000
Randøya og Dvergsøya drift og husleie	50 000
Sommerkafeene	150 000
Skilting og informasjon	150 000
Diverse utgifter	20 000
Kjøp kart for videre salg	100 000
Vedlikehold Huset i Helleviga	50 000
Husleie	350 000
Sum driftsutgifter	16 882 000

Prosjektutgifter	
Slåttholmen	500 000
Naturlos	650 000
Otra Elvepark	200 000
Naturskole inkl samarbeid UiA	700 000
Friluftsliv for minoritetsgrupper	700 000
Krossen skole utvikling	80 000
Dagsturhytte	8 000 000
Friluftsparken investeringer	500 000
Aktivitetssløft Kongsgård	40 000
Leir Ogge	250 000
Samarbeid Frisklivssentraler og aktivitetspakker	250 000
Hovedturløypa	240 000
Forenklet spillemiddelsøknader, FL	50 000
Ung i friluft	150 000
Sum prosjektutgifter	12 310 000
Driftsresultat	
Sum driftinntekter	16 770 983
Sum driftsutgifter og prosjektutgifter	16 882 000
Sum driftsresultat	-111 017
Renteinntekter	
	10 000
Momsrefusjoner	
	2 000 000
Bruk av avsatte fondsmidler	
Informasjonsopplegg Dagsturhytta	647 000
Sum bruk av avsatte fondsmidler	647 000

DAGSTURHYTTE REALISERES

Endelig klart for byens nye turmål

Vaffelbua på Odderøya får konkurranse når Sørlandets kuleste turmål endelig realiseres.

KRISTIANSAND

– Vi tror bygget i seg selv vil bli en attraksjon. Dette stedet skal hele Kristiansands befolkning eie og bruke, sier Per Svein Holte, daglig leder av Midt-Agder Friluftsråd. I indrefileten av byens tuområde Jegersberg, er det nå endelig klart for realisering av den lenge planlagte dagsturhytta på Sødalsmyra. Så å si på centimeteren tre kilometer fra parkeringsplassen ved Hokus Pokus barnehage og UiA, ikke langt unna stien til Den Omvendte Båt, kommer praktbygget. Det svakt buformede trebygget på 120 kvadratmeter har delvis vindusvegger fra gulv til tak, et overbygg som folk kan sitte under når det regner og kafeen er stengt, og er nøye tilpasset omgivelsene.

MÅ HUGGE TRÆR
– Vi ønsker å gi folk en følelse av å omfavnes av stedet, som ved en bål plass, sier arkitektene Serine Væting og Svein Erik Bjorvand fra Spiss Arkitektur & Plan. Beliggenheten, på den gamle standplassen til 300-metersbanen, brukt til skytetrening av Forsvaret, gir en naturlig høyde i terrenget, og utsikt mot Kyrkjønn

– når bare skogen av ungtrær på tomta forsvinner.
– Vi kommer til å se med velvilje på søknaden om å hugge vekk noen trær så det blir fri sikt mot vannet, forsikrer parksjef Aase Margrethe Hørsdal.

FINANSIERING PÅ Plass
Ved påsketider falt en stor og viktig brikke på plass, da de fikk 3,3 millioner kroner fra Sparebankstiftelsen SR-Bank. Fra før av lå det to millioner på kistebunnen, som ble lovet av Sparebanken Sør allerede i 2004, da ideen om ei dagsturhytte i Jegersberg ble født.
– De pengene gjorde at vi holdt motet oppe gjennom alle disse årene. Så har det jo buttet litt imot underveis, erkjenner Per Svein Holte.
– Vi trodde det skulle gå kjapt, alle var jo så positive, forteller Bjørn Ropstad, styreleder i Midt-Agder Friluftsråd.

LANG PROSESS
Tidligere KrF-ordfører Jan Oddvar Skisland var sentral i arbeidet i 2004. Han husker godt at daværende landbruksminister Lars Sponheim (V) roste planene og litt breiø slo fast at her var det bare å sette spaden i jorda.
Men så enkelt var det ikke.
– Vi var i grunnen godt i gang. Arkitekturen var klar, og de første søknadene sendt inn. Men så stoppet alt opp fordi Forsvaret skulle rydde opp etter sine aktiviteter i området. Vi hadde aldri trodd at det skulle ta så lang tid, sier Holte. I 2011 sa byutviklingsstyret amen og halleluja til planene, men ennå drøydte det fle-

Det var en stolt og glad Per Svein Holte fra Midt-Agder Friluftsråd som kunne fortelle at dagsturhytta på Sødalsmyra endelig blir en realitet. FOTO: JANNE BIRGITTE PRESTVOLD

Den søndagsåpne dagsturhytta reises som et moderne bygg i tre, med overbygg, kafé og toaletter. FOTO: SPISS ARKITEKTUR & PLAN

re år før Forsvaret var i mål med ryddejobben. Først i 2015 var området tilbakeført i opprinnelig stand, og etterpå ble det gitt vederlagsfritt til Kristiansand kommune, som forvalter hele det populære friområdet.

BYGGESTART VÅREN 2018
Total kostnadsramme for prosjektet er på rundt ni millioner kroner. Fratrullet momsrefusjon på to millioner, betyr det at

med 5,3 bankmillioner, én million i spillemidler og «et par hundretusen» fra anonyme private givere, går budsjettet i hop.
– Vi har 6,5 av de sju millionene vi trenger. Det betyr at vi nå er så nærme at vi tør gå i gang med anbudsprosessen, sier Holte, og regner med byggestart neste vår – 14 år etter at ideen ble lansert. Han gleder seg til endelig å sette i gang vaffelpressa, og håper på høsten 2018 for første servering

av kaffe og kunnskap.
– I den ene delen av bygget blir det utstilling, med informasjon og historikk om området, forteller Per Svein Holte. Planen er å holde kafeen i bygget søndagsåpen året rundt, ved hjelp av lag og foreninger som får bruksrett til bygget.

TEKST: JANNE BIRGITTE PRESTVOLD
janne.b.prestvold@ifvn.no

MAF takker for gaver til Dagsturhytta:

- Sparebanken Sør, 2 000 000,-
- Sparebankstiftelsen SR-bank, 3 300 000,-
- Gjensidigestiftelsen, 1 000 000,-

MIDT-AGDER FRILUFTSRÅD

Midt-Agder Friluftsråd

Rådhusgata 6, Postboks 207, 4662 Kristiansand

Telefon: 95 85 11 11

post@midt-agderfriluft.no

www.midt-agderfriluft.no